ГЛАСИЛО
GAZETË

АВГУСТ / СЕПТЕМВРИ 2019
GUSHT / SHTATOR 2019

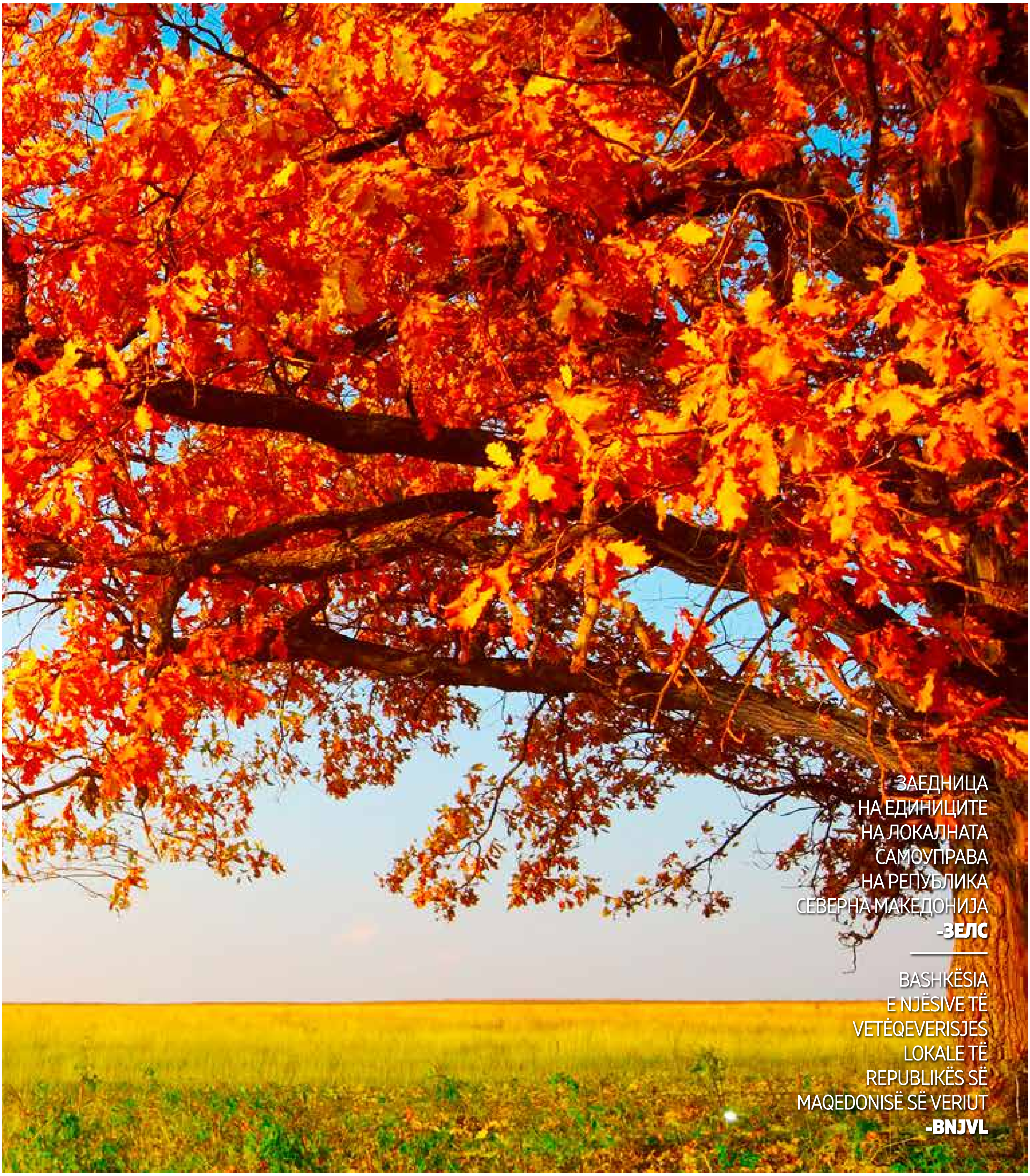

ЗАЕДНИЦА
НА ЕДИНИЦИТЕ
НА ЛОКАЛНАТА
САМОУПРАВА
НА РЕПУБЛИКА
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
-ЗЕЛС

BASHKËSIA
E NJËSIVE TË
VETËQEVERISJES
LOKALE TË
REPUBLIKËS SË
MAQEDONISË SË VERIUT
-BNJVL

Почитувани,

Во август и септември, ЗЕЛС имаше интензивни активности за поддршка на општините, јакнењето на нивните административни капацитети, развивање на соработка со претседателите на општинските совети, како и во насока на лобирање за преземање на реформи за унапредување на системот за локална самоуправа.

Во таа насока беше работилницата што се одржа од 30 август до први септември 2019 година, во Маврово, каде поканетите градоначалници, општински советници, домашни и странски експерти, како и претставници од централната власт, дискутираа за можностите за реформи во процесот на децентрализацијата на власта. Претседателот на ЗЕЛС, Петре Шилегов, го изнесе предлог- концептот на единиците на локална власт што оди во три насоки: фискалната децентрализација; проширувањето на надлежностите на ЕЛС и промени во организацијата на локалната власт.

ЗЕЛС во септември иницираше организирање на регионални работилници на претседателите на општинските совети и тоа со претставниците од Пелагонискиот плански регион, од Вардарскиот, од Источниот и од Југоисточниот плански регион. Во следниот период ќе бидат организирани средби и во останатите региони. Советниците говореа за своите предизвици, изнесоа одредени предлози за подобрување на улогата на советите, а дискутираа и за одредени иницијативи што неодамна ги донесе Управниот одбор и Генералното собрание на ЗЕЛС.

ЗЕЛС организираше и завршна конференција на проектот „Поддршка на општините во промоција на одржлива урбана мобилност" во рамките на одбележувањето на „Европската недела за урбана мобилност". Градоначалници и овластени претставници од шесте општини: Битола, Велес, Кавадарци, Карпош, Куманово и Охрид, кои се дел од овој проект, потпишаа изјави дека ќе продолжат со имплементирањето на мерките за одржлива урбана мобилност (ПОУМ). ЗЕЛС обезбеди административна поддршка за креирање на важни документи од оваа област, со што создаде добри практики и искуства кои потоа ќе можат да се пренесат и користат од страна на другите општини.

„Кон родово одговорни општини: зајакнување на општинските капацитети за политики за родова еднаквост и родово одговорно буџетирање" е насловот на новиот проект што ЗЕЛС започна да го реализира од месец август. Проектот ќе се реализира со финансиска поддршка на UN Women и ќе се спроведува до втората половина на 2021 година.

Претседателот на ЗЕЛС, Петре Шилегов и градоначалникот на Штип, Благој Бочварски, на 18 септември, се сретнаа со претседателот на Европскиот комитет на регионите (КоР), Карл-Хајнц Ламберц, при неговата дводневна посета на нашата земја. Беше нагласена важноста од заедничката соработка на локалните и на регионалните власти на сите земји од Унијата и оние кои се стремат да бидат дел од ова семејство.

За овие и за други активности ќе може да прочитате поопширно во овој број на Гласилото на ЗЕЛС.

Со почит,
Душица Перишиќ
Извршен директор на ЗЕЛС

Të nderuar,

Në muajin gusht dhe shtator, BNJVL-ja pati aktivitete intensive për t'i përkrahur komunat, për t'i përforcuar kapacitetet e tyre administrative, për të zhvilluar bashkëpunim me kryetarët e këshillave komunalë, si dhe për të lobuar për ndërmarrjen e reformave për përmirësimin e sistemit të vetëqeverisjes lokale. Në këtë drejtim ishte punëtoria që u mbajt nga 30 gushti deri më 1 shtator 2019, në Mavrovë, ku kryetarët e ftuar të komunave, këshilltarë komunalë, ekspertë të huaj dhe vendas, si dhe përfaqësues të pushtetit qendror diskutuan për mundësitë për reforma në procesin e decentralizimit. Kryetari i BNJVL-së, Petre Shilegov prezantoi propozim-konceptin e njësive të pushtetit lokal i cili shkon në tri drejtime: decentralizimi fiskal, zgjerimi i kompetencave të njësive të vetëqeverisjes lokale dhe ndryshime në organizimin e pushtetit lokal.

BNJVL-ja në muajin shtator inicioi organizimin e punëtorive rajonale të kryetarëve të këshillave komunalë edhe atë me përfaqësuesit e Rajonit planifikues të Pellagonisë, të Vardarit, Rajonit planifikues lindor dhe Rajonit planifikues juglindor. Në periudhën e ardhshme do të organizohen takime edhe me rajonet e tjera. Këshilltarët folën për sfidat e tyre, prezantuan propozime të caktuara për përmirësim të rolit të këshillave dhe diskutuan edhe për iniciativa të caktuara që i miratoi së fundmi Bordi Drejtues dhe Kuvendi Gjeneral i BNJVL-së.

BNJVL-ja organizoi edhe konferencën përfundimtare të projektit "Mbështetje për komunat në promovimin e mobilitetit të qëndrueshëm urban" në kuadër të shënimit të "Javës evropiane të mobilitetit urban". Kryetarët e komunave dhe përfaqësues të autorizuar nga gjashtë komunat: Manastir, Veles, Kavadar, Karposh, Kumanovë dhe Ohër, të cilat janë pjesë e këtij projekti, nënshkruan deklarata se do të vazhdojnë me implementimin e masave të mobilitetit të qëndrueshëm urban (PMQU). BNJVL-ja siguroi mbështetje administrative për krijimin e dokumenteve të rëndësishme të kësaj sfere, duke krijuar praktika dhe përvoja të mira të cilat pastaj do të mund të transferohet dhe përdoren nga ana e komunave të tjera.

"Drejt komunave të përgjegjshme gjinore: forcimi i kapaciteteve komunale për barazi gjinore dhe buxhetim të përgjegjshëm gjinor" është titulli i projektit të ri të cilin filloi ta realizojë BNJVL-ja nga muaji gusht. Projekti do të realizohet me mbështetjen financiare të UN Women dhe do të zbatohet deri në gjysmën e dytë të vitit 2021.

Kryetari i BNJVL-së, Petre Shilegov dhe kryetari i Shtipit, Bllagoj Boçvarski më 18 shtator u takuan me kryetarin e Komitetit Evropian të Rajoneve (KoR), Karl-Heinz Lambertz, gjatë vizitës së tij dyditore në vendin tonë. U theksua rëndësia e bashkëpunimit të përbashkët të autoriteteve lokale dhe të atyre rajonale të të gjitha vendeve të Unionit dhe atyre që aspirojnë të jenë pjesë e kësaj familjeje.

Për këto dhe për aktivitete të tjera do të mund të lexoni më shumë në këtë numër të Gazetës së BNJVL-së.

Me respekt,
Dushica Perishiq
Drejtor ekzekutiv i BNJVL-së

ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
тел. +389 (0) 2 30 99 033, факс: +389 (0) 2 30 61 994
ул. Копенхагенска бр. 5, п.фах 32,
1000 Скопје, Република Северна Македонија
Извршен директор на ЗЕЛС:
Душица Перишиќ
Заменик извршен директор на ЗЕЛС:
Ардита Дема-Мехмети
Подготвила:
Весна Арсовска-Динковска
Превод: Славе Чорбев
Лекторирал: Момент мал ДООЕЛ,Скопје
Дизајн и подготовка: СОФИЈА ПРИНТ Богданци
Печатење: СОФИЈА ПРИНТ Богданци

BASHKËSIA E NJËSIVE TË VETËQEVERISJES LOKALE TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT
tel. +389 (0) 2 30 99 033, faks: +389 (0)2 30 61 994
rr. „ Kopenhagenska" nr. 5, F.P. 32,
1000 Shkup, Republika e Maqedonisë së Veriut
Drejtor ekzekutiv i BNJVL-së:
Dushica Perishiq
Zëvendes drejtor ekzekutiv i BNJVL-së:
Ardita Dema - Mehmeti
Përgatiti:
Vesna Arsovska - Dinkovska
Përkthim: Sllave Çorbev
Lektoron: Moment Mal SHPKNJP, Shkup
Dizajnim dhe përgatitje: SOFIJA PRINT Bogdanci
Shtyp: SOFIJA PRINT Bogdanci

РАБОТИЛНИЦИ ЗА ОДРЖЛИВА УРБАНА МОБИЛНОСТ

Во просториите на ЗЕЛС, на 14 и на 19 август, 2019 година беа одржани поединечни работилници за претставниците од општинската администрација на единиците на локалната самоуправа: Охрид и Куманово. Тоа се двете општини, од вкупно пет, кои беа избрани на повикот за пријавување на заинтересираните локални власти за добивање на експертска помош во процесот на стратешко планирање за одржлива урбана мобилност (SUMP), објавен од ЗЕЛС во месец мај, оваа година. Работилниците за останатите три општини: Битола, Карпош и Кавадарци беа одржани во месец јули.

На работилниците присуствуваа по двете номинирани лица од секоја општина, кои се одговорни за имплементација на општинскиот проект во рамките на проектот „Поддршка на единиците на локалната власт на Република Северна Македонија во промоција на одржлива урбана мобилност" („Sustainable urban mobility planning- SUMP")"што ги реализира ЗЕЛС во соработка со Германската агенција за меѓународен развој (GIZ). На работилницата присуствуваа и раководните лица од областите поврзани со сообраќај, урбанизам и односи со јавноста. Целта на овие работилници е општините да добијат експертска поддршка како да го реализираат целиот процес на градење на локални политики за поголема застапеност на придобивките од одржлива урбана мобилност и создавање на услови за нивно натамошно преточување во одредени стратегиски документи или урбанистички планови кои во себе ќе содржат мерки на SUMP. Ангажираните експерти на ЗЕЛС посочија дека не станува бор за краткорочен процес и дека во подготвителната фаза треба да се дефинира работна структура од најсоодветни претставници кои, заедно со граѓаните, ќе ја создадат „визијата" на нивната општина која ќе го одразува SUMP. Тоа значи дека општината во своето планирање, првенствено ќе создава можности за граѓаните, наместо сопственото возило повеќе да го користат јавниот превоз, велосипедот, електричните тротинети, да одат пешки по соодветни пешачки патеки и друго. Притоа, тие ќе треба да планираат повеќе слободен простор за зеленило, паркови, игралишта, внатре во срцето на урбаните градови. Беше посочено дека секоја општина треба да утврди свој работен тим, во кој би требало да учествуваат претставници од локалната власт, но и истакнати урбанисти, сообраќајни инженери, екологисти, професори, претставници од соодветни институции и од граѓанскиот сектор. Општината треба да објави и јавна анкета со цел да го запознае населението со своите активности и притоа да ги осознае потребите, ставовите и идеите на граѓаните во дефинирањето во каква општина/град сакаат да живеат нејзините граѓани. Обезбедување на широка јавна расправа и вклученост на сите засегнати страни всушност е основата за развивањето на стратешкиот документ и анализата за одржлива урбана мобилност во локалната власт. Тоа ќе овозможи да се утврдат предизвиците, проблемите и визијата за иден развој на секоја од овие општини. Целта е локалната власт да донесе и конкретни мерки што во следниот период ќе ги спроведува. ЗЕЛС го препознава моделот на одржливо урбано планирање, како неопходна алатка за иден развој на општините и за таа

PUNËTORI PËR MOBILITET TË QËNDRUESHËM URBAN

Më 14 dhe 19 gusht 2019, në hapësirat e BNJVL-së u mbajtën punëtori të ndara për përfaqësuesit e administratës komunale të njësive të vetëqeverisjes lokale të Ohrit dhe Kumanovës. Këto janë dy komunat nga gjithsej pesë, të cilat u zgjodhën në thirrjen për paraqitjen e autoriteteve të interesuara lokale për marrjen e ndihmës së ekspertëve në procesin e planifikimit strategjik për mobilitet të qëndrueshëm urban (SUMP), të publikuar nga BNJVL-ja në muajin maj të këtij viti. Punëtoritë për tri komunat e tjera: Manastiri, Karposhi dhe Kavadari u mbajtën në muajin korrik.

Në punëtoritë morën pjesë nga dy persona të emëruar nga secila komunë, të cilët janë përgjegjës për implementimin e projektit komunal në kuadër të projektit "Mbështetje për njësitë e vetëqeverisjes lokale të Republikës së Maqedonisë së Veriut" ("Sustainable urban mobility planning- SUMP") që e realizon BNJVL-ja në bashkëpunim me Agjencinë Gjermane për Zhvillim Ndërkombëtar (GIZ). Në punëtoritë morën pjesë edhe personat udhëheqës nga sferat e lidhura me trafikun, urbanizmin dhe marrëdhëniet me publikun. Qëllimi i këtyre punëtorive është që komunat të marrin mbështetjen e ekspertëve se si ta realizojnë të gjithë procesin e bërjes së politikave lokale për përfaqësim më të madh të përfitimeve të mobilitetit të qëndrueshëm urban dhe të krijojnë kushte për shndërrimin e tyre të mëtejshëm në dokumente të caktuara strategjike ose plane urbanistike që do t'i përmbajnë masat e SUMP-it. Ekspertët e angazhuar të BNJVL-së theksuan se nuk bëhet fjalë për një proces afatshkurtër dhe se në fazën përgatitore duhet të përcaktohet struktura e punës që do të përbëhet nga përfaqësuesit më të përshtatshëm të cilët, së bashku me qytetarët, do të krijojnë "vizionin" e komunës së tyre që do të pasqyrojë SUMP-in. Kjo do të thotë se komuna në planifikimin e saj, në radhë të parë do të krijojë mundësi për qytetarët, në vend të automjetit të tyre ta përdorin më shumë transportin publik, biçikletën, trotinetet elektrike, të ecin më këmbë nëpër shtigjet përkatëse të këmbësorëve etj. Ata po ashtu do të duhet të planifikojnë më shumë hapësirë të lirë për gjelbërim, parqe, fusha sportive, brenda në zemrën e qyteteve urbane. U theksua se secila komunë duhet ta përcaktojë ekipin e saj të punës, në të cilin do të merrnin pjesë përfaqësues të pushtetit lokal, por edhe urbanistë të dalluar, inxhinierë trafiku, ekologjistë, profesorë, përfaqësues të institucioneve përkatëse dhe sektorit civil. Komuna duhet të publikojë edhe një anketë publike me qëllim që ta informojë popullatën për aktivitetet e saja dhe njëkohësisht t'i dëgjojë nevojat, qëndrimet dhe idetë e qytetarëve për përcaktimin e tyre se në çfarë komune/qyteti dëshirojnë të jetojnë qytetarët e saj. Sigurimi i një debati të gjerë publik dhe përfshirja e të gjitha palëve të interesuara në fakt është baza për zhvillimin e dokumentit strategjik dhe analizës së mobilitetit të qëndrueshëm urban në pushtetin lokal. Kjo do të mundësojë që të përcaktohen sfidat, problemet dhe vizioni i zhvillimit të ardhshëm të secilës prej këtyre komunave. Qëllimi është që pushteti lokal të miratojë edhe masa konkrete të cilat do t'i zbatojë në periudhën e ardhshme. BNJVL-ja e sheh modelin e planifikimit të qëndrueshëm urban si një mjet i

цел им препорачува на сите општини да преземат мерки и активности и доколку се заинтересирани да се приклучат кон европската иницијатива на http://www.mobilityweek.eu/.

Претставниците од локалната власт ги посочија актуелните предизвици во општините, при што особено нагласија дека постојните урбанистички планови се темелат на задоволување на потребите на сообраќајот и дека се потребни сериозни и долгорочни напори за да се смени начинот на досегашното размислување во оваа област.

domosdoshëm për zhvillimin e ardhshëm të komunave dhe për këtë qëllim u rekomandon të gjitha komunave të ndërmarrin masa dhe aktivitete dhe nëse janë të interesuara t'i bashkëngjiten iniciativës evropiane në http://www.mobilityweek.eu/.

Përfaqësuesit e pushtetit lokal i theksuan sfidat aktuale në komuna, me ç'rast theksuan veçanërisht se planet ekzistuese urbanistike bazohen në plotësimin e nevojave të trafikut dhe se nevojiten përpjekje serioze dhe afatgjata që të ndryshohet mënyra e të menduarit të deritanishëm në këtë sferë.

ЗЕЛС ДОМАЌИН НА ЧЕТВОРИЦА ДОКТОРАНТИ ОД ПОЛСКА, АРГЕНТИНА И ИТАЛИЈА

Заедницата на единиците на локалната самоуправа на Република Северна Македонија, во рамките на проектот „ЛоГов", во периодот април – август, 2019 година, беше домаќин на двајца докторанди од Полска, еден докторанд од Аргентина и еден од Италија. Секој од нив, во период од триесетина дена имаше можност секојдневно да ги следи активностите на ЗЕЛС и да ги прошири своите сознанија за организацијата на локалната власт во нашата земја, за процесот на децентрализација и за предизвиците од неговата имплементација. „Гостите" учествуваат на работилници, обуки и конференции што ги реализираше ЗЕЛС во овој период, при што некои од нив посетија и неколку општини во нашата земја.

Од овој студиски престој на странските научници полза имаше и ЗЕЛС, бидејќи стручната служба на ЗЕЛС и дел од општинската администрација имаа можност да се запознаат со моделите на организирање и учеството на граѓаните во процесите на градење на локалните политики и донесувањето на одлуки од локално значење, во земјите од каде тие доаѓаат. Во таа насока, во ЗЕЛС беше организиран „Ден на презентации" што започна со излагањето на Марчин Соколовски и Каролина Збитњевска од „Варшавскиот Универзитет", кои истражуваат на повеќе теми за партиципативно учество и структура на локални самоуправи. Тие ги пренесоа искуствата од истражувањето за буџетското партиципативно организирање во локалната власт, во нивната земја. Говореа и за искуствата од процесот на трансформацијата на локалната власт, во периодот на подготовките на нивната земја, за

BNJVL-JA ISHTE NIKOQIR I KATËR DOKTORANTËVE NGA POLONIA, ARGJENTINA DHE ITALIA

Bashkësia e njësive të vetëqeverisjes lokale të Republikës së Maqedonisë së Veriut, në kuadër të projektit "LoGov", në periudhën prill – gusht të vitit 2019, ishte nikoqir i dy doktorantëve nga Polonia, një doktoranti nga Argjentina dhe një doktoranti nga Italia. Secili prej tyre, për një periudhë prej tridhjetë ditësh, pati mundësinë që t'i ndjekë për çdo ditë aktivitetet e BNJVL-së dhe t'i zgjerojë njohuritë e tija shkencore për organizimin e pushtetit lokal në vendin tonë, për procesin e decentralizimit dhe për përvojat e implementimit të tij. "Mysafirët" morën pjesë në punëtori, trajnime dhe konferenca që i realizoi BNJVL-ja në këtë periudhë, kështu që disa prej tyre vizituan komuna të caktuara në vendin tonë.

Nga ky qëndrim studimor i shkencëtarëve të huaj përfitime kishte edhe BNJVL-ja, sepse shërbimi profesional i BNJVL-së dhe një pjesë e administratës komunale patën mundësinë të informohen lidhur me modelet e organizimit dhe pjesëmarrjen e qytetarëve në proceset e ndërtimit të politikave lokale dhe marrjen e vendimeve të rëndësisë lokale që zbatohen në vendet prej nga vijnë ata. Në këtë drejtim, në BNJVL u organizua "Dita e prezantimeve" që filloi me prezantimin e Marçin Sokollovskit dhe Karolina Zbitnjevskës nga "Universiteti i Varshavës", të cilët hulumtojnë më shumë tema për pjesëmarrjen participative dhe strukturën e vetëqeverisjeve lokale. Ata transmetuan përvojat e hulumtimit për organizimin participativ të buxhetit në pushtetin lokal në vendin e tyre. Ata folën edhe për përvojat e procesit të transformimit të pushtetit lokal në periudhën e përgatitjeve të vendit të tyre për t'u anëtarësuar në Bashkimin

членство во Европската Унија. Беа наведени и промените што биле реализирани по стапувањето на земјата во европското семејство. Полската алатка за „буџетско учество на граѓаните" функционира на начин што посебни фондови на финансиски средства се алоцирани во буџетот на општината со намена за реализација на локалните инвестициски вложувања. За овие вложувања одлучуваат жителите на општината, минувајќи низ процес на консултации за реализација, а притоа согласност треба да даде и локалната власт. Една од целите на трансформацијата во Полска на патот кон зачленување во ЕУ била децентрализацијата на власта и на администрацијата, за подобро да се апсорбираат структурните фондови, насочени кон намалување на разликите во економскиот развој на земјата. Со административната реформа од 1999 година, Полска утврдила тристепена територијална организација на државата (16 „војводства" на регионално ниво/еквиваленти на NUTS2/, 380 општини на суб-регионалното ниво, вклучувајќи и 66 градови на ранг на општини, со 314 не-општински единици и 2.478 комуни. Вкупно 304 се урбани комуни, 611 урбано-рурални и 1563 рурални комуни. Со својата тристепена административна организација, Полска е една од 11-те земји на ЕУ со вака сложена територијална структура. Своја презентација на темата „Структури на локалните самоуправи, компаративно истражување со примери од други земји од Западен Балкан" подготви и Елизабет Албер од италијанскиот Европски истражувачки институт во Болцано.

Аргентина иако е политички и административно децентрализирана, сепак има силна фискална централизација

За федералната структура на Аргентина, што ја сочинуваат 23 окрузи (познати како провинции) и посебната единица - градот Буенос Аирес, говореше докторандот, Хуан Негри, од Националниот универзитет „Сан Мартин" (УНСАМ), кој работи на теми од областа на фискалната децентрализација. Аргентина има три нивоа на управување: федерално, провинциско (држави) и локално, односно 23 провинции и еден федерален округ (Буенос Аирес) со важни политички, фискални и административни капацитети, како и 612 општини со различни асиметрични нивоа на автономија, затоа што секоја провинција утврдува колку автономија може да имаат локалните власти на нејзина територија. Секоја од аргентинските провинции има свој устав, закони, овластувања и форми на

Evropian. U theksuan edhe ndryshimet që janë bërë pas hyrjes së vendit në familjen evropiane. Vegla polake për "pjesëmarrjen buxhetore të qytetarëve" funksionon në atë mënyrë që fonde të veçanta të mjeteve financiare janë alokuar në buxhetin e komunës me qëllim të realizimit të investimeve lokale. Për këto investime vendosin banorët e komunës, duke kaluar nëpër një proces të konsultimeve për realizim, për të cilën gjë pajtueshmëri duhet të japë edhe pushteti lokal. Një nga qëllimet e transformimit në Poloni në rrugën drejt anëtarësimit në BE ka qenë decentralizimi i pushtetit dhe administratës, në mënyrë që të absorbohen më mirë fondet strukturore që synojnë të zvogëlojnë dallimet në zhvillimin ekonomik të vendit. Me reformën administrative të vitit 1999, Polonia ka bërë një organizim territorial të shtetit me tre nivele (16 "qarqe vojvoda" në nivel rajonal/ekuivalente me NUTS2/380 komuna në nivel nën-rajonal, duke përfshirë edhe 66 qytete në rangun e komunave, me 314 njësi jo-komunale dhe 2.478 komuna. Gjithsej 304 janë komuna urbane, 611 urbane-rurale dhe 1.563 komuna rurale. Me organizimin e saj administrative me tre nivele, Polonia është një nga 11 vendet e BE-së me një strukturë të këtillë komplekse territoriale.

Edhe Elizabet Alber nga Instituti Italian Evropian për Hulumtime në Bolzano përgatiti prezantimin e saj me temën "Strukturat e vetëqeverisjeve lokale, hulumtimi komparativ me shembuj nga vende të tjera të Ballkanit Perëndimor".

Argjentina edhe pse është e decentralizuar politikisht dhe administrativisht, megjithatë ka një centralizim të fortë fiskal

Për strukturën federale të Argjentinës, të cilën e përbëjnë 23 qarqe (të njohura si provinca) dhe njësinë e veçantë – Qyteti Buenos Aires, foli doktoranti Huan Negri nga Universiteti Nacional "San Martin" (UNSAM), i cili punon në tema të sferës së decentralizimit fiskal. Argjentina ka tri nivele të qeverisjes: nivelin federal, nivelin provincial (shtete) dhe atë lokal, përkatësisht 23 provinca dhe një qark federal (Buenos Aires) me kapacitete të rëndësishme politike, fiskale dhe administrative, si dhe 612 komuna me nivele të ndryshme asimetrike të autonomisë, për shkak se secila provincë përcakton se sa autonomi mund të kenë autoritetet lokale në territorin e saj. Secila nga provincat e Argjentinës ka Kushtetutën e saj, ligjet, autorizimet dhe format e qeverisjes, të cilat duhet të jenë në përputhje me

управување, кои мора да бидат во согласност со националниот устав и сојузниот закон. Владата на секоја провинција има три гранки: извршна, законодавна и судска. Извршната власт е предводена од гувернер, додека законодавната гранка на провинцијата може да биде организирана во двостепен или еднostепен формат. Секоја провинција, со исклучок на провинцијата Буенос Аирес, е поделена на административни единици, кои, пак, се поделени на општини. Хуан Негри, објасни дека иако Аргентина е политички и административно децентрализирана, фискално таа е сѐ уште централизирана, односно централната власт дистрибуира федерални средства во покраините.

kushtetutën nacionale dhe ligjin federal. Qeveria e çdo province ka tre degë: ekzekutive, legjislative dhe gjyqësore. Pushteti ekzekutiv drejtohet nga një guvernator, ndërsa dega legjislative e provincës mund të organizohet në formatin e dy niveleve ose një niveli. Secila provincë, me përjashtim të provincës Buenos Aires, është e ndarë në njësi administrative, të cilat ndahen në komuna. Huan Negri shpjegoi se Argjentina edhe pse është e decentralizuar politikisht dhe administrativisht, ajo ende është e centralizuar fiskalisht, gjegjësisht pushteti qendror shpërndan mjetet federale në krahina.

Што е „ЛоГов“?

Проектот „ЛоГов“ опфаќа истражувања насочени кон обезбедување најдобри практики за локалните власти поврзани со влијанието на зголемената урбано-рурална поделба и менувањето на односите меѓу локалните власти и другите нивоа на власта. Преку овој тригодишен проект ќе се идентификуваат најдобрите практики и ќе се изврши нивно споделување во насока на поттикнување на нивна ефективна примена за надминување на овој предизвик. ЗЕЛС е еден од 10-те партнери на проектниот Конзорциум и дополнителните осум корисници на програмските активности на проктот „Локална самоуправа и промена на урбано-руралните односи – ЛоГов“ што е поддржан преку финансискиот инструмент на ЕУ „Хоризон2020“. Тоа е најголемата програма за истражување и иновации на ЕУ, во делот на потпрограмата „Мари Склодовска-Кири - истражување и иновации за размена на кадри“. ЛоГов опфаќа сеопфатни активности за обука и настани за дисеминација, комуникација и мрежно поврзување кои обезбедуваат комплементарни можности за подобрување на вештините и знаењата за истражување, развивање нови преносливи вештини, и подигање на академските и неакадемски профили, од кои сите значително ќе придонесат за реализирање на индивидуалниот потенцијал и подобрување на нивните перспективи во кариерата.

Çfarë është “LoGov”?

Projekti “LoGov” përfshin hulumtime që synojnë sigurimin e praktikave më të mira për pushtetet lokale të lidhura me ndikimin e ndarjes së rritur urbane-rurale dhe ndryshimin e marrëdhënieve midis pushteteve lokale dhe niveleve të tjera të qeverisjes. Përmes këtij projekti trevjeçar do të identifikohen praktikat më të mira dhe do të kryhet shpërndarja e tyre në drejtim të nxitjes së zbatimit të tyre efektiv për tejkalimin e kësaj sfide. BNJVL-ja është një nga dhjetë partnerët e Konsorciumit të projektit dhe tetë përdoruesit shtesë të aktiviteteve të programit të projektit “Vetëqeverisja lokale dhe ndryshimi i marrëdhënieve urbane-rurale – LoGov”, që mbështetet përmes instrumentit financiar të BE-së “Horizon2020”. Ky është programi më i madh për hulumtime dhe inovacione i BE-së, në pjesën e nën-programit “Mari Skllodovska–Kiri – hulumtim dhe inovacione për shkëmbim të kuadrove”. LoGov përfshin aktivitete gjithëpërfshirëse për trajnim dhe ngjarje për diseminim, komunikim dhe rrjetëzim të cilat sigurojnë mundësi komplementare për përmirësimin e aftësive dhe njohurive të hulumtimit, zhvillimin e aftësive të reja transmetuese dhe ngritjen e profileve akademike dhe jo-akademike, nga të cilët të gjithë do të kontribuojnë në mënyrë të konsiderueshme për realizimin e potencialit individual dhe përmirësimin e perspektivave të tyre në karrierë.

ВКЛУЧУВАЊЕ НА ЈАВНОТО МИСЛЕЊЕ - ПОЈДОВНА ТОЧКА ВО ПЛАНИРАЊЕТО ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА СООБРАЌАЈОТ И УРБАНАТА МОБИЛНОСТ ВО ОПШТИНИТЕ

Во периодот од 23 август до 6 септември, 2019 година единиците на локална власт: Битола, Охрид, Кавадарци, Куманово и Карпош организираа по една јавна работилница, како појдовна точка во планирањето за унапредување на сообраќајот и урбаната мобилност, во целина, во општината. На работилниците учествуваа претставници од невладиниот сектор, јавните претпријатија, месните заедници, сообраќајни експерти, стручни лица од општинската администрација, советници и градоначалникот на општината. Тие, во координација со ангажираните експерти од проектот „Поддршка на единиците на локалната власт на Република Северна Македонија во промоција на одржлива урбана мобилност“, поделени во повеќе работни групи, ги анализираа актуелните сообраќајно-урбанистички состојби во градот, ги утврдуваа предизвиците со кои се соочуваат и ги изнесуваа предлозите и можностите за развивање на планови и стратегии за одржлива урбана мобилност на општината. Овие работилници претставуваат дел од процесот што предвидува вклучување на сите чинители во планирањето на развојот на градот, а во насока на унапредување на состојбите во сообраќајот и урбаната мобилност.

PËRFSHIRJA E MENDIMIT TË PUBLIKIT - PIKË FILLESTARE NË PLANIFIKIMIN PËR PËRMIRËSIMIN E TRAFIKUT DHE MOBILITETIT URBAN NË KOMUNA

Në periudhën prej 23 gushtit deri më 6 shtator 2019, njësitë e pushtetit lokal: Manastir, Ohër, Kavadar, Kumanovë dhe Karposh organizuan nga një punëtori publike si pikë fillestare në planifikimin për përmirësimin e trafikut dhe mobilitetit urban në komunë në tërësi. Në punëtoritë morën pjesë përfaqësues nga sektori joqeveritar, ndërmarrjet publike, bashkësitë vendore, ekspertë të trafikut, ekspertë nga administrata komunale, këshilltarë dhe kryetari i komunës. Ata në koordinim me ekspertët e angazhuar të projektit “Mbështetje për njësitë e vetëqeverisjes lokale të Republikës së Maqedonisë së Veriut në promovimin e mobilitetit të qëndrueshëm urban”, të ndarë në më shumë grupe punuese, analizonin gjendjet aktuale të trafikut dhe urbanizmit në qytet, përcaktonin sfidat me të cilat ballafaqohen dhe prezantonin propozimet dhe mundësitë për zhvillimin e planeve dhe strategjive të mobilitetit të qëndrueshëm urban të komunës. Këto punëtori janë pjesë e procesit që parasheh përfshirjen e të gjithë faktorëve në planifikimin e zhvillimit të qytetit dhe janë në drejtim të përmirësimit të gjendjeve në trafikun dhe mobilitetin urban.

Во Општина Битола

Првата работилница беше одржана во Битола на 23 август, 2019 година, кога присутните беа запознаени дека општината е во завршна фаза со изработката на План за одржлива урбана мобилност на Битола. Беа претставени предвидените сообраќајни решенија каде што повеќе простор ќе им биде отстапен на велосипедистите, а акцентот беше ставен на улицата „Васко Карангелевски" и обезбедувањето таа да има и велосипедска патека. –„ Општина Битола работи на полето на еднаков третман на сите учесници во сообраќајот. Светските трендови налагаат зголемување на просторот на велосипедистите, а намалување на возилата. Во таа насока се труди да чекори и Општина Битола", рече градоначалничката, Наташа Петровска. Присутните ги посочија предизвиците со паркирањето на возилата, но и со поставувањето на сигнализацијата, со што се намалени можностите за непречен проток на велосипеди и пешачки патеки.

Во Општина Охрид

И Општина Охрид започна со подготовка на Планот за одржлива урбана мобилност (ПОУМ) при што на 27 август, 2019 година организира јавна работилница. Присутните беа информирани дека наспроти традиционално урбано планирање, кое во фокусот ги става сообраќајниците, станува збор за нов пристап, во кој учесниците во сообраќајот имаат ист третман. Беше посочено дека изработката на ваков план е од особена важност за локалната власт за пристап кон европските фондови, бидејќи без ваков план ниту една општина не може да конкурира за средства за оваа намена. Истовремено, со овие активности се оди во насока на хармонизација кон европските конвенции и правила. Направен е анкетен прашалник, спроведено е анкетирање- „Да планираме заедно град во каков што сакаме да живееме", обработени се податоци од повеќе од 850 испитаници. Вклучувањето на граѓаните и јавното мислење ќе биде појдовна точка во процесот, што ќе биде заокружен со документ што ќе содржи краткорочни мерки што ќе се надоврзат на постојната пракса, а од каде потоа би се надополниле нови решенија што ефективно би придонеле кон решавање на проблемите и на подолг рок. –„Охрид има изработена детална студија за уредување на сообраќајот во градот, која може да претставува платформа за идните активности и за уште поголемо вклучување на јавноста во планирањето", рече градоначалникот, Константин

Në Komunën e Manastirit

Punëtoria e parë u mbajt në Manastir më 23 gusht 2019, kur të pranishmit u informuan se komuna është në fazën përfundimtare me përpilimin e Planit të mobilitetit të qëndrueshëm urban të Manastirit. U prezantuan zgjidhjet e parapara të trafikut ku do të lihet më shumë hapësirë për çiklistët, ndërsa theksi u vu te rruga "Vasko Karangelevski" dhe sigurimi i një shtegu për biçikleta në të. – "Komuna e Manastirit punon në sferën e trajtimit të barabartë të të gjithë pjesëmarrësve në trafik. Trendët botërorë kërkojnë rritjen e hapësirës së çiklistëve dhe reduktimin e automjeteve. Në këtë drejtim po përpiqet të lëvizet edhe Komuna e Manastirit", tha kryetarja Natasha Petrovska. Të pranishmit theksuan sfidat me parkimin e automjeteve, por edhe me vendosjen e sinjalizimit, me ç'rast janë zvogëluar mundësitë për rrjedhjen e pandërprerë të biçikletave dhe për shtigjet e këmbësorëve.

Në Komunën e Ohrit

Edhe Komuna e Ohrit filloi me përgatitjen e Planit të mobilitetit të qëndrueshëm urban (PMQU), kështu që më 27 gusht 2019 organizoi një punëtori publike. Të pranishmit u informuan se kundrejt planifikimit tradicional urban, i cili vë në fokus rrugët, bëhet fjalë për një qasje të re, në të cilën pjesëmarrësit në trafik kanë trajtimin e njëjtë. U theksua se përpilimi i një plani të këtillë është me një rëndësi të veçantë për pushtetin lokal për t'u qasur fondeve evropiane, sepse pa një plan të këtillë asnjë komunë nuk mund të konkurrojë për mjete për këtë qëllim. Në të njëjtën kohë, me këto aktivitete shkohet në drejtim të harmonizimit të konventave dhe rregullave evropiane. Është bërë një pyetësor anketues, është zbatuar një anketim – "Të planifikojmë së bashku qytetin në të cilin dëshirojmë të jetojmë", janë përpunuar të dhëna nga më shumë se 850 të anketuar. Përfshirja e qytetarëve dhe mendimi publik do të jetë një pikë fillestare në proces, i cili do të rrumbullakohet me një dokument që do të përmbajë masa afatshkurtra që do të mbështeten me praktikën ekzistuese, prej nga pastaj do të dalin zgjidhje të reja të cilat do të kontribuonin në mënyrë efektive për zgjidhjen e problemeve në afat më të gjatë. – "Ohri ka përpiluar një studim të detajuar për rregullimin e trafikut në qytet, e cila mund të jetë platformë për aktivitetet e ardhshme dhe për përfshirje edhe më të madhe të publikut në planifikim", tha kryetari i

Георгиески. Тој посочи дека носењето еден ваков план ќе придонесе за современо, урбано живеење и уредување на сообраќајот во градот и очекува одредено надминување на предизвикот со кој се соочува Охрид во туристичката сезона, кога во одредени денови има повеќе од сто илјади луѓе во него, а во останатиот период има 30 до 40 илјади луѓе.

Во Општина Кавадарци

Општина Кавадарци јавната работилница ја одржа на 30 август, 2019 година. И оваа општина изрази заинтересираност за имплементирање на стратегиските правци на урбаното мобилно планирање. Градоначалникот, Митко Јанчев, пред присутните посочи дека општината активно работи на проширување на сообраќајниците, поставување на сообраќајни кружни токови, паркинг зони, и дека при овие зафати се прават напори за создавање на услови за поголема безбедност на пешаците и велосипедистите и на обезбедување на повеќе зелени површини. -„Урбаната мобилност не е само потреба на големите европски градови, туку и овде кај нас, каде се соочуваме со сè поизразено загадување и каде се намалени можностите за користење на алтернативните превозни средства кои донекаде ќе овозможат почист воздух, поголема рекреација на граѓаните и подобро здравје за сите", рече Јанчев.

komunës, Konstantin Georgieski. Ai theksoi se miratimi i një plani të këtillë do të kontribuojë për jetesë bashkëkohore, urbane dhe rregullimin e trafikut dhe pret një tejkalim të caktuar të sfidës me të cilin ballafaqohet Ohri gjatë sezonit turistik, kur në ditë të caktuara ka më shumë se njëqind mijë njerëz në të, ndërsa në pjesën tjetër ka 30 deri 40 mijë njerëz.

Në Komunën e Kavadarit

Komuna e Kavadari mbajti punëtorinë publikë më 30 gusht 2019. Edhe kjo komunë shprehu interesim për t'i implementuar drejtimet strategjike të planifikimit mobil urban. Kryetari Mitko Jançev theksoi para të pranishmëve se komuna po punon në mënyrë aktive për zgjerimin e rrugëve, vendosjen e rrethrrotullimeve të trafikut, zonave të parkimit dhe se me këto aktivitete bëhen përpjekje për të krijuar kushte për siguri më të madhe të këmbësorëve dhe çiklistëve dhe për sigurim të më shumë sipërfaqeve të gjelbra. – "Mobiliteti urban nuk është vetëm nevojë e qyteteve të mëdha evropiane, por edhe këtu te ne, ku ballafaqohemi me një ndotje gjithnjë më serioze dhe ku janë zvogëluar mundësitë për përdorimin e mjeteve alternative transportuese, të cilat deri diku do të mundësojnë ajër më të pastër, rekreacion më të madh të qytetarëve dhe shëndet më të miri për të gjithë", tha Jançev.

Во Општина Куманово

Општина Куманово одржа работилница на 2 септември, 2019 година на која присутните дискутираа за изработка на план за урбана мобилност во Куманово, со кој би требало да се подобри целосниот сообраќај во градот. Предлозите од оваа работилница, како и оние што ќе бидат изнесени во

Në Komunën e Kumanovës

Komuna e Kumanovës mbajti një punëtori më 02 shtator 2019, në të cilën të pranishmit diskutuan për përpilimin e Planit të mobilitetit urban në Kumanovë, me të cilin do të duhej të përmirësohej gjithë trafiku në qytet. Propozimet nga kjo punëtori, si dhe ato që do të jepen në anketë, të cilën

анкетата, што за оваа намена Општината Куманово ја постави на својот веб-страница, треба да дадат насоки за можностите за затворање на одредени улици од централното подрачје за возила и примена на еднонасочен сообраќај во некои делови од градот. Ставањето на акцент на обезбедување на квалитетен јавен превоз, изградба на повеќе велосипедски патеки и обезбедување на можности за користење на сите други алтернативни видови на превоз е во насока на подобрување на условите на урбаното живеење на жителите на градот -изјави Емилија Сларидис Јаневска, од Секторот за урбанизам на Општина Куманово. Пред присутните се обрати и градоначалникот на Општина Куманово, Максим Димитриевски, кој посочи дека општината се соочува со предизвикот на изнаоѓање на стратешко решение за планирање на сообраќајот кој треба да се развива и шири во делот на сообраќајното поврзување интерно, внатре во општината, а потоа да ја задоволи и регионалната опфатност, бидејќи градот Куманово го сечат три, многу важни сообраќајни коридори.

e vendosi për këtë qëllim Komuna e Kumanovës në faqen e saj të internetit, duhet të japin drejtimet e mundësive për mbylljen e rrugëve të caktuara të zonës qendrore për automjete dhe zbatim i trafikut njëkahësh në disa pjesë të qytetit. Vënia e theksit mbi sigurimin e transportit cilësor publik, ndërtimin e më shumë shtigjeve të biçikletave dhe sigurimin e mundësive për përdorimin e të gjitha llojeve të tjera alternative të transportit është në drejtim të përmirësimit të kushteve të jetesës urbane të qytetarëve të qytetit – deklaroi Emilija Slaridis Janevska nga Sektori i urbanizmit të Komunës së Kumanovës. Para të pranishmëve u drejtua edhe kryetari i Komunës së Kumanovës, Maksim Dimitrievski, i cili theksoi se komuna po ballafaqohet me sfidën e gjetjes së një zgjidhjeje strategjike për planifikimin e trafikut i cili duhet të zhvillohet dhe të zgjerohet në pjesën e lidhjes së trafikut në mënyrë interne, brenda komunës dhe pastaj ta përmbushë edhe mbulimin rajonal, sepse Qytetin e Kumanovës e presin tri korridore shumë të rëndësishme të trafikut.

Во Општина Карпош

На 6 септември, 2019 година Општина Карпош одржа работилница во салата на Советот на Град Скопје, на која присуствуваа општински советници, претставници од администрацијата, од СВР Карпош, од полициската станица за безбедност во сообраќајот -Карпош и други гости. Присутните беа информирани дека во рамките на проектот општината креира визија и сака да изработи План на активности за одржлива урбана мобилност-ПАОУМ, кој подоцна би бил интегрален дел од ПОУМ за Град Скопје. Во таа насока утврдени се „таргети и индикатори за општина Карпош до 2021 година“ и „листа на идентификувани мерки за ПОУМ“. Во изработката на документот и неговата реализација постои целосна поддршка на раководните структури и на градоначалникот на општината. Развивањето заедничка визија е камен темелник на секој ПОУМ и дава основа за сите последователни чекори што ќе дефинираат конкретни цели и мерки. Присутните посочија делумно незадоволство од сообраќајниот систем, ја изразија потребата за натамошно развивање на велосипедската и пешачката инфраструктура и обезбедување на прилагодливост за лицата со хендикеп и мајки со колички, потребата од воведување на платено паркирање за резиденти и друго. Присутните беа информирани дека

Në Komunën e Karposhit

Më 6 shtator 2019, Komuna e Karposhit mbajti një punëtori në sallën e Këshillit të Qytetit të Shkupit, në të cilën morën pjesë këshilltarë komunalë, përfaqësues të administratës, të Sektorit të punëve të brendshme të Karposhit, të stacionit policor për siguri në trafik – Karposh dhe mysafirë të tjerë. Të pranishmit u informuan se në kuadër të “projektit”, komuna krijon vizion dhe dëshiron të përpilojë Planin e aktiviteteve të mobilitetit të qëndrueshëm urban – PAMQU, i cili më vonë do të ishte një pjesë integrale e PMQU-së të Qytetit të Shkupit. Në këtë drejtim janë përcaktuar edhe “qëllimet dhe indikatorët për Komunën e Karposhit deri në vitin 2021” dhe “lista e masave të identifikuara të PMQU-së”. Strukturat udhëheqëse dhe kryetari i komunës dhanë një mbështetje të tërësishme për përpilimin e dokumentit dhe realizimin e tij. Zhvillimi i vizionit të përbashkët është gur-themeli i çdo PMQU-së dhe jep bazën për të gjithë hapat e njëpasnjëshëm që do të definojnë qëllime dhe masa konkrete. Të pranishmit shprehën një pakënaqësi të pjesshme për sistemin e trafikut, shprehën nevojën për zhvillimin e mëtejshëm të infrastrukturës së biçikletave dhe këmbësorëve dhe sigurimin e adaptimit për personat me aftësi të kufizuara dhe nëna me karroca, nevojën për aplikimin e parkimit me pagesë për rezidentë etj. Të pranishmit u informuan

општината спровела и јавна анкета, поставена за електронско пополнување на веб-страницата на општината. Според дел од анализираните резултати, граѓаните реагираат на пребрзото возење, бучавата и предлагаат потреба од поголеми полициски патроли и мерки за смирување на сообраќајот во зоните на училиштата, пренасочување на товарните возила на обиколницата и слично. Во рамките на општината, во поглед на капацитетите и ресурсите, предочена е потребата од оформување на посебно одделение за сообраќај кое би било и одделение за мобилност или проширување на составот на одделенијата со стручен кадар од областа на сообраќајното инженерство и проектирање.

se komuna ka zbatuar edhe një anketë publike që mund të plotësohet në mënyrë elektronike dhe është vendosur në faqen e internetit të komunës. Sipas një pjese të rezultateve të analizuara, qytetarët reagojnë për vozitjen me shpejtësi shumë të madhe, zhurmën dhe propozojnë të ketë patrullime më të mëdha policore dhe masa për uljen e shpejtësisë së trafikut në zonat e shkollave, ridrejtimi i automjeteve për transport të mallrave në unazën etj. Në kuadër të komunës, lidhur me kapacitetet dhe resurset parashihet nevoja për formimin e një departamenti të veçantë, i cili do të ishte edhe departament për mobilitet ose zgjerimi i përbërjes së departamenteve me kuadro profesionale nga sfera e inxhinierisë dhe projektimit të trafikut.

АКТИВНОСТИ НА ЗЕЛС ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА РОДОВО ЕДНАКВИ ОПШТИНИ

AKTIVITETET E BNJVL-SË PËR SIGURIM TË KOMUNAVE TË BARABARTA GJINORE

ЗЕЛС во континуитет им обезбедува поддршка на единиците на локалната самоуправа за спроведување на законските обврски што општините ги имаат во делот на родовото одговорно буџетирање и за реализација на активностите за обезбедување на родово одговорна локална власт. Во таа насока, ЗЕЛС од месец август, своите активности ќе ги зајакне и со започнувањето на реализацијата на проектот „Кон родово одговорни општини: зајакнување на општинските капацитети за политики за родова еднаквост и родово одговорно буџетирање", што со поддршка на UN Women ќе се спроведува до втората половина на 2021 година. Основната цел на проектот е општините да имплементираат напредни политики за родова еднаквост на локално ниво. Предвидени се низа активности кои треба да придонесат за поголема промоција и подигање на свеста за градење и имплементација на овие политики, како и обезбедување на поголема и поквалитетна примена на родовото одговорно буџетирање од страна на локалната власт.

BNJVL-ja në vazhdimësi siguron mbështetje për njësitë e vetëqeverisjes lokale për zbatimin e detyrimeve ligjore që i kanë komunat në pjesën e buxhetimit të përgjegjshëm gjinor dhe për zbatimin e aktiviteteve për sigurimin e qeverisjes lokale me përgjegjësi gjinore. Në këtë drejtim, BNJVL-ja do të forcojë aktivitetet e saja nga muaji gusht edhe me fillimin e realizimit të projektit "Drejt komunave të përgjegjshme gjinore: Forcimi i kapaciteteve komunale për barazi gjinore dhe buxhetim të përgjegjshëm gjinor", i cili do të zbatohet me mbështetjen e UN Women deri në gjysmën e dytë të vitit 2021. Qëllimi kryesor i projektit është që komunat të zbatojnë politika të avancuara për barazinë gjinore në nivel lokal. Janë paraparë një sërë aktivitetesh që duhet të kontribuojnë për promovim më të madh dhe ngritje të vetëdijes për ndërtimin dhe zbatimin e këtyre politikave, si dhe për sigurimin e zbatimit më të madh dhe më cilësor të buxhetimit të përgjegjshëm gjinor nga ana e pushtetit lokal.

Јакнење на општинските капацитети за родово одговорно буџетирање и поголема информираност на граѓаните за родовата еднаквост

Во проектот е утврдено да се продолжи со активности за натамошно јакнење на општинските капацитети, пред сè,

Forcimi i kapaciteteve komunale për buxhetim të përgjegjshëm gjinor dhe informimi më i madh i qytetarëve për barazi gjinore

Në projekt është paraparë që të vazhdohet me aktivitete për forcimin e mëtejshëm të kapaciteteve komunale, para

надградување на знаењата на координаторите за еднаквите можности на жените и мажите, како и на членовите на комисиите за еднакви можности на жените и мажите во општините. Она што во овој проект е особено нагласено, а произлегува од претходно стекнатите искуства на ЗЕЛС во оваа област, е потребата за што пошироко сензибилизирање на целокупната општинска администрација за тоа што претставува родово одговорно буџетирање, кои се обврските на општината и јакнењето на свеста на граѓаните за градење на квалитетни политики за родова еднаквост на локално ниво. Токму затоа, во овој проект предвидено е и јакнење на капацитетите на претставниците од општинската администрација, од секторите или одделенијата за финансии и планирање на буџет, како и на лицата за односи со јавноста (ПР). Целта е да се влијае за доследна примена на обврските за општините кои произлегуваат од Законот за еднакви можности на жените и мажите; да се развиваат стратегиски документи за родова еднаквост; полесно да се препознаат специфичните потреби на жените и на мажите на локално ниво; да се унапреди партиципативниот принцип при планирањето на општинскиот буџет и следствено на тоа и да се лоцираат финансии во истиот, во согласност со претходно утврдените потреби на граѓаните. За потребата од развивање на свеста на граѓаните за родовата еднаквост и за нивно поактивно вклучување при креирањето на овие политики, во проектот се вклучени и лицата за односи со јавноста од локалната власт.

Натамошно унапредување на електронската платформа за родово одговорно буџетирање www.rob.zels.org.mk.

ЗЕЛС во проектот предвидува натамошно унапредување на електронската платформа за родово одговорно буџетирање www.rob.zels.org.mk. Оваа платформа ја креираше стручната служба на ЗЕЛС, односно ЗЕЛС единицата за поддршка на електронските услуги за општините (ЗЕПЕ). Се предвидува надградување на платформата со нови алатки и техники за родово разделени податоци во општината, како и развивање на унифицирани алатки за промоција на општинските активности за родова еднаквост преку општинските канали за информирање. Електронската платформа за родово одговорно буџетирање www.rob.zels.org.mk се стреми да стане регионална алатка за промоција на општините во оваа област.

Лобирање за адекватни политики за силни родово одговорни општини

Една од главните стратегиски цели на ЗЕЛС е лобирањето за интересите на локалните власти. Во таа насока, дел од проектните активности се насочени кон лобирање и застапување на интересите на општините пред централните власти за адекватни политики за силни родово одговорни општини. Работната група за родова еднаквост на ЗЕЛС, која е составена од координатори за еднакви можности на жените и мажите од општините, ќе биде повеќе инволвирана во активности од овој проект кои се однесуваат на градење на нови алатки и методологии за родова еднаквост и РОБ. Се предвидува формирање и на лоби група, од избрани локални претставници, кои на политичко ново ќе ги застапуваат ставовите на општините пред релевантните институции.

të gjithash për përmirësimin e njohurive të koordinatorëve për mundësi të barabarta të femrave dhe burrave dhe të anëtarëve të komisioneve për mundësi të barabarta të femrave dhe burrave në komuna. Ajo që theksohet veçanërisht në këtë projekt, e del nga përvojat e fituara paraprakisht të BNJVL-së në këtë sferë, është nevoja për sensibilizim sa më të gjerë të të gjithë administratës komunale për atë se çfarë paraqet buxhetimi i përgjegjshëm gjinor, cilat janë obligimet e komunës dhe forcimin e vetëdijes së qytetarëve për ndërtimin e politikave cilësore të barazisë gjinore në nivel lokal. Pikërisht për këtë arsye, në projekt është paraparë edhe forcimi i kapaciteteve të përfaqësuesve të administratës komunale, sektorëve dhe departamenteve për financa dhe planifikim të buxhetit, si dhe të personave për marrëdhënie me publikun (PR). Qëllimi është që të ndikohet për zbatim të vazhdueshëm të obligimeve për komunat që dalin nga Ligji për mundësi të barabarta të femrave dhe burrave; të zhvillohen dokumente strategjike për barazi gjinore; të identifikohen më lehtë nevojat specifike të femrave dhe burrave në nivel lokal; të avancohet parimi participativ gjatë planifikimit të buxhetit komunal dhe rrjedhimisht të gjenden financa në të njëjtin, në përputhje me nevojat e identifikuara paraprakisht të qytetarëve. Për nevojën e ngritjes së vetëdijes së qytetarëve për barazinë gjinore dhe për përfshirjen e tyre më aktive gjatë krijimit të këtyre politikave, në projekt janë përfshirë edhe personat për marrëdhënie me publikun të pushtetit lokal.

Avancimi i mëtejshëm i platformës elektronike për buxhetim të përgjegjshëm www.rob.zels.org.mk.

BNJVL-ja parasheh në projekt avancimin e platformës elektronike për buxhetim të përgjegjshëm gjinor www.rob.zels.org.mk. Këtë platformë e krijoi shërbimi profesional i BNJVL-së, përkatësisht "Njësia e BNJVL-së për përkrahjen e shërbimeve elektronike për komunat" (ZEPE). Parashihet që platforma të përmirësohet me vegla dhe teknika të reja për të dhëna të ndara gjinore në komunë, si dhe të zhvillohen vegla të unifikuara për promovimin e aktiviteteve komunale të barazisë gjinore përmes kanaleve të informimit. Platforma elektronike për buxhetim të përgjegjshëm gjinore www.rob.zels.org.mk synon të bëhet vegël rajonale për promovimin e komunave në këtë sferë.

Lobimi për politika adekuate për komuna të forta me përgjegjësi gjinore

Një nga qëllimet kryesore strategjike të BNJVL-së është lobimi për interesat e autoriteteve lokale. Në këtë drejtim, një pjesë e aktiviteteve të projektit kanë për qëllim lobimin dhe përfaqësimin e interesave të komunave para autoriteteve qendrore për politika adekuate për komuna të forta me përgjegjësi gjinore. Grupi punues për barazi gjinore i BNJVL-së, i cili përbëhet nga koordinatorë për mundësi të barabarta të femrave dhe burrave nga komunat, do të përfshihet më shumë në aktivitetet e këtij projekti që kanë të bëjnë me zhvillimin e veglave dhe metodologjive të reja për barazi gjinore dhe buxhetim të përgjegjshëm gjinor. Parashihet gjithashtu të formohet një Grup lobimi që do të përbëhet nga përfaqësues të zgjedhur lokalë, të cilët në nivel politik do të përfaqësojnë qëndrimet e komunave para institucioneve relevante.

ТРИДНЕВНА ДИСКУСИЈА ЗА МОЖНИТЕ РЕФОРМИ ВО СИСТЕМОТ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА

„Реформи во децентрализацијата во Република Северна Македонија" беше насловот на работилницата што се одржа од 30 август до први септември 2019 година, во Маврово. За можностите за унапредување на системот за локална самоуправа, односно можни реформи во процесот на децентрализацијата на власта и воведување на измени во постојната легислатива дискутираа поканетите градоначалници, општински советници, домашни и странски експерти за локална самоуправа и за финансии како и претставници од повеќе министерствата, меѓу кои: за локална самоуправа, за внатрешни работи, за правда, за култура, труд и социјална политика и за земјоделство шумарство водостопанство. Тридневната средба ја организираше Министерството за локална самоуправа и Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП), во рамки на проектот „Унапредување на општинското владеење" финансиран од Европската Унија. Настанот го отворија министерот за локална самоуправа, Горан Милевски, претседателот на ЗЕЛС, Петре Шилегов и замeничката на постојната претставничка на УНДП во нашата земја, Сања Бојаниќ.

Генералните ставови на локалните власти беа изнесени во обраќањето на претседателот на ЗЕЛС, Петре Шилегов, кој посочи дека ова е убав настан каде може да се вкрстат ставовите на единиците на локалната власт, анализите и гледањата на експертите и ставовите на централната власт, во насока на унапредување на системот за локална самоуправа во земјава. Тој ја нагласи потребата за преземање на посериозни чекори за промени во системот на финансирање на општините за обезбедување на поголема финансиска стабилност на единиците на локалната власт и фазно пренесување на надлежностите од централно на локално ниво, во областите каде ќе биде оценето дека е тоа можно и потребно. – „Сметам дека промените во организацијата на локалната власт се нужни, бидејќи демократијата во една земја се развива токму на локално ниво. Локалната власт како најблиска до граѓаните, најдобро ги познава нивните проблеми, потреби и барања и е позаинтересирана за нивно навремено и квалитетно решавање. Сакам да кажам, дека ние, како локална власт сме навистина сериозни за потребата од промени во начинот на финансирање, организирање и спроведување на децентрализацијата на власта и сме спремни да дадеме активен придонес во целиот процес за да ги добиеме оптималните можности во дадените услови. Но, како што нагласив и на претходните средби што ги имавме со премиерот и со министерот

DISKUTIM TREDITOR PËR REFORMAT E MUNDSHME NË SISTEMIN E VETËQEVERISJES LOKALE

“Reformat në decentralizim në Republikën e Maqedonisë së Veriut" ishte titulli i punëtorisë që u mbajt nga 30 gushti deri më 1 shtator 2019 në Mavrovë. Për mundësitë e përmirësimit të sistemit të vetëqeverisjes lokale, gjegjësisht reformat e mundshme në procesin e decentralizimit të pushtetit dhe aplikimin e ndryshimeve në legjislacionin aktual diskutuan kryetarët e ftuar të komunave, këshilltarët komunalë, ekspertët e huaj dhe vendas për vetëqeverisje lokale dhe për financa si dhe përfaqësues nga më shumë ministri, ndër të cilat: Ministria e Vetëqeverisjes Lokale, Ministria e Punëve të Brendshme, Ministria e Drejtësisë, Ministria e Kulturës, Ministria e Punës dhe Politikës Sociale dhe Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave.. Takimin treditor e organizoi Ministria e Vetëqeverisjes Lokale dhe Programi i Zhvillimit të Kombeve të Bashkuara (UNDP), në kuadër të projektit "Avancimi i qeverisjes komunale", të financuar nga Bashkimi Evropian. Ngjarjen e hapën Ministri i Vetëqeverisjes Lokale, Goran Milevski, kryetari i BNJVL-së, Petre Shilegov dhe zëvendësja e përfaqësueses së përhershme të UNDP-së në vendin tonë, Sanja Bojaniq.

Qëndrimet e përgjithshme të autoriteteve lokale u nxorën në fjalimin e kryetarit të BNJVL-së, Petre Shilegov, i cili theksoi se kjo është një ngjarje e bukur ku mund të shkëmbehen qëndrimet e njësive të pushtetit lokal, analizat dhe pikëpamjet e ekspertëve dhe qëndrimet e pushtetit lokal në drejtim të përmirësimit të sistemit të vetëqeverisjes lokale në vend. Ai theksoi nevojën për ndërmarrjen e hapave më seriozë për ndryshime në sistemin e financimit të komunave për sigurimin e një stabiliteti më të madh financiar të njësive të pushtetit lokal dhe transferimin në faza të kompetencave nga niveli qendror në atë lokal, në sferat ku do të vlerësohet se ajo gjë është e mundshme dhe e nevojshme. – “Mendoj se ndryshimet në organizimin e pushtetit lokal janë të nevojshme, sepse demokracia e një vendi zhvillohet pikërisht në nivel lokal. Pushteti lokal, si më i afërt me qytetarët, i di më së miri problemet, nevojat dhe kërkesat e tyre dhe është më i interesuar për zgjidhjen e tyre cilësore dhe me kohë. Dua të them se ne, si pushtet lokal, jemi me të vërtetë seriozë për nevojën e ndryshimeve në mënyrën e financimit, organizimit dhe zbatimit të decentralizimit të pushtetit dhe jemi të gatshëm për të dhënë një kontribut aktiv në të gjithë procesin për të fituar mundësitë optimale në kushtet e dhëna. Por, siç theksova edhe në takimet e mëparshme që i patëm me Kryeministrin dhe me Ministrinë e Vetëqeverisjes Lokale, ne mendojmë se në të

за локална самоуправа, сметаме дека во целиот тој процес првенствено треба да обезбедиме финансиска стабилност за извршување на постојните надлежности што ги имаат општините, а потоа да следи префрлање на нови, кои задолжително треба да бидат проследени со обезбедување на адекватни средства за нивна реализација. Впрочем како што е предвидено и во Европската повелба на локална власт"- нагласи Шилегов пред присутните. Тој изрази оптимизам дека на почетокот на следната година може да се очекуваат и првите видливи резултати од „реформите во децентрализацијата", но притоа апелираше до општините дека треба да преземат сериозни активности за зголемување на сопствените приходи, особено во делот на данокот на имот, односно сите градоначалници да ја ревидираат базата на податоци со нови даночни обврзници и да извршат нова процена на даночната основица, според актуелната методологија.

Кус преглед на предлог –концептот на ЗЕЛС за реформи во системот на локалната власт

Предлог- концепт на единиците на локална власт оди во три насоки: фискалната децентрализација; проширувањето на надлежностите на ЕЛС и промени во организацијата на локалната власт.

Во делот на фискалната децентрализација се предлага да се зголеми зафаќањето од ДДВ од сегашните 4,5% на 10 %, во полза на општините и зафаќањето од сегашните 3% на 50% од персоналниот данок на доход. Делот од приходите од Законот за игри на среќа и забавни автомати да биде приход на ЕЛС; да се интегрираат капиталните дотации во единствен систем, со неколку потсистеми и нивната распределба да биде според

gjithë atë proces në radhë të parë duhet të sigurojmë një stabilitet financiar për kryerjen e kompetencave aktuale që i kanë komunat, e pastaj të vijojë transferimi i kompetencave të reja, të cilat domosdoshmërish duhet të shoqërohen me sigurimin e mjeteve adekuate për realizimin e tyre. Në fund të fundit, siç është paraparë edhe në Kartën Evropiane të Pushtetit Lokal" – theksoi Shilegov para të pranishmëve. Ai shprehu optimizëm se në fillim të vitit të ardhshëm mund të priten edhe rezultatet e para të dukshme nga "reformat në decentralizim", duke u apeluar komunave se duhet të ndërmarrin aktivitete serioze për rritjen e të ardhurave vetanake, sidomos në pjesën e tatimit të pronës. Gjegjësisht, të gjithë kryetarët e komunave ta azhurnojnë bazën e të dhënave me tatimpagues të rinj dhe të bëjnë një rivlerësim të bazës tatimore sipas metodologjisë aktuale.

Pasqyrë e shkurtë e propozim-konceptit të BNJVL-së për reforma në sistemin e pushtetit lokal

Propozim-koncepti i njësive të pushtetit lokal shkon në tri drejtime: decentralizimi fiskal, zgjerimi i kompetencave të njësive të vetëqeverisjes lokale dhe ndryshime në organizimin e pushtetit lokal.

Në pjesën e decentralizimit fiskal propozohet të rritet përqindja e TVSH-së nga 4.5% sa është aktualisht në 10% në dobi të komunave dhe përqindja e tatimit të të ardhurave personale nga 3% sa është aktualisht në 50%. Pjesa e të ardhurave të Ligjit për lojërat e fatit dhe automatet argëtuese të jenë të ardhura të njësive të vetëqeverisjes lokale; të integrohen dotacionet kapitale në një

објективни, правични и транспарентни критериуми, со претходно значително зголемување на капиталната дотација за изградба и одржување на локалните патишта и улици од Јавното претпријатие за државни патишта. Важно е да биде вклучена и потребата од воспоставување на систем за финансиско воедначување за помош на ЕЛС со недоволно финансиски и даночни потенцијали; овозможување на подобар пристап за задолжување на општините на домашниот и меѓународниот пазар на капитал; основање на Фонд за локален развој и друго.

Во однос на проширувањето на надлежностите на ЕЛС, се предлага пренесување на дел од надлежностите на центрите за социјална работа. Потоа, во областа на културата, пренесување на повеќе културни национални установи на локално ниво; пренесување на дел од управните работи на МВР и Управата за водење на матични книги; дел од надлежностите од МВР со создавање на комунална полиција на локално ниво; потоа пренесување на надлежности во делот на примарната здравствена заштита, како и правото на управување со земјоделското земјиште, шумите, пасиштата. Притоа, пренесувањето на секоја надлежност да биде проследено со обезбедување на соодветни финансиски средства за нивно квалитетно спроведување.

Предлозите за промени во организацијата на локалната власт одат во насока на утврдување на можностите за напуштање на монотипниот вид на ЕЛС и востановување на политипен вид на ЕЛС, со различни надлежности (изборни и задолжителни) или точно утврдено со законот, во зависност од големината, економската моќ и изградените потенцијали на општината, потоа преиспитување на правниот статус на урбаните и на месните заедници и нивните надлежности, избегнување на паралелните надлежности на Град Скопје и општините во него.

dotacion të vetëm, me disa nënsisteme dhe shpërndarja e tyre të jetë sipas kritereve objektive, të drejta dhe transparente, me një rritje të mëparshme të konsiderueshme të dotacionit kapital për ndërtim dhe mirëmbajtje të rrugëve dhe rrugëve lokale nga Ndërmarrja komunale e rrugëve shtetërore. Është e rëndësishme të përfshihet edhe nevoja për vendosjen e një sistemi të barazimit financiar për të ndihmuar njësitë e vetëqeverisjes lokale me potenciale të pamjaftueshme financiare dhe tatimore; mundësimi i një qasjeje më të mirë për huamarrje nga komunat në tregun vendas të të huaj të kapitalit; formimi i një Fondi të zhvillimit lokal etj.

Lidhur me zgjerimin e kompetencave të njësive të vetëqeverisjes lokale, propozohet transferimi i një pjese të kompetencave të qendrave për punë sociale. Pastaj, në sferën e kulturës, transferim i më shumë institucioneve kulturore kombëtare në nivel lokal; transferim i një pjese të punëve administrative të MPB-së dhe Drejtorisë së menaxhimit të librave amë, transferimi i një pjese të kompetencave të MPB-së me formimin e një policie komunale në nivel lokal; pastaj transferimi i kompetencave në pjesën e mbrojtjes primare shëndetësore si dhe transferimi i së drejtës së administrimit me tokën bujqësore, pyjet dhe kullotat. Njëkohësisht, transferimi i çdo kompetence të shoqërohet me sigurimin e mjeteve adekuate financiare për zbatimin e tyre cilësore.

Propozimet për ndryshime në organizimin e pushtetit lokal shkojnë në drejtim të përcaktimit të mundësive për braktisjen e llojit monotip të NJVL-ve dhe vendosjen e një lloji politip të NJVL-ve, me kompetenca të ndryshme (zgjedhore dhe të detyrueshme) ose të përcaktuara saktë me ligj, varësisht nga madhësia, fuqia ekonomike dhe potencialet e zhvilluara të komunës; pastaj rishikimi i statusit juridik të bashkësive urbane dhe vendore dhe kompetencat e tyre; shmangia e kompetencave paralele të Qytetit të Shkupit dhe komunave të tija.

ДЕЛЕГАЦИЈА ОД ВЕНЕЦИЈАНСКАТА КОМИСИЈА ВО ПОСЕТА НА ЗЕЛС

DELEGACIONI I KOMISIONIT TË VENEDIKUT NË VIZITË TË BNJVL-SË

Извршната директорка на ЗЕЛС, Душица Перишиќ, на 6 септември, 2019 година, ја пречека трочлената делегацијата на Венецијанската комисија, која во рамките на дводневната посета на нашата земја изрази интерес да разговара и со претставници од Здружението на локални власти во Република Северна Македонија. Посетата на претставници на Венецијанската комисија е поврзана со Законот за употреба на јазиците, што на почетокот на годинава и беше испратен на мислење.

На почетокот, гостите беа запознаени со структурата и организацијата на ЗЕЛС, како единствена „чадор" организација на сите локални власти во Република Северна Македонија. Накратко беа запознаени и со предизвиците и актуелните состојби во процесот на децентрализацијата во земјава, како и со сите активностите што досега ЗЕЛС ги презел околу поадекватното спроведувањето на уставно загарантираните права за употребата на јазиците во единиците на локалната власт. Беше посочено дека ЗЕЛС, со поддршка на Швајцарската агенција за соработка и развој, уште во 2007 година обезбеди опрема за симултан превод за водење на седниците на општинските совети во единиците

Drejtoresha Ekzekutive e BNJVL-së, Dushica Perishiq, më 6 shtator 2019, priti delegacionin tre anëtarësh të Komisionit të Venedikut, i cili në kuadër të vizitës dy-ditore të vendit tonë shprehu interes për të biseduar edhe me përfaqësuesit e Shoqatës së Autoriteteve Lokale në Republikën e Maqedonisë së Veriut. Vizita e përfaqësuesve të Komisionit të Venedikut lidhet me Ligjin për përdorimin e gjuhëve, i cili u dërgua për mendim në fillim të këtij viti.

Në fillim, mysafirët u informuan për strukturën dhe organizimin e BNJVL-së, si organizata e vetme "ombrellë" e të gjitha autoriteteve lokale në Republikën e Maqedonisë së Veriut. Ata u informuan shkurtimisht edhe për sfidat dhe gjendjet aktuale në procesin e decentralizimit në vend, si dhe për të gjitha aktivitetet që i ka ndërmarrë BNJVL-ja deri më tani lidhur me zbatimin më adekuat të të drejtave të garantuara me kushtetutë për përdorimin e gjuhëve në njësitë e vetëqeverisjes lokale. U theksua se BNJVL-ja me mbështetjen e Agjencisë Zvicerane për Zhvillim dhe Bashkëpunim, që në vitin 2007 siguroi pajisje për përkthim simultan për udhëheqjen e seancave të këshillave komunalë në njësitë e vetëqeverisjes lokale, në të cilat përveç gjuhës

на локалната самоуправа во кои покрај македонскиот јазик и неговото кирилско писмо, службен јазик е јазикот и писмото што го користат најмалку 20% од граѓаните. Во целиот проект, покрај набавката на опремата беше обезбедено и нејзино адаптирање и реновирање на околу триесетина сали на општинските совети, во кои беа сместени и кабините за преведување. Ваква опрема беше инсталирана и во ЗЕЛС, каде се обезбедува симултан превод на албански јазик на седници на ЗЕЛС и на обуките и работилниците, доколку тоа го сакаат присутните.

Извршната директорка на ЗЕЛС посочи дека публикациите што ги подготвува ЗЕЛС се печатат на македонски и на албански јазик, како и на англиски јазик. Годишните извештаи на ЗЕЛС се публикуваат на два или на три јазици, а така се подготвува и месечниот весник на ЗЕЛС- „ Гласило на ЗЕЛС" што се испраќа до сите градоначалници, општински советници, дел од општинската администрација, до пратениците на Собранието на РСМ и до претставниците на Владата на РСМ. Исто така и веб-страницата на ЗЕЛС е на македонски, на албански и на англиски јазик, а и официјалните записници, известувања и информации од ЗЕЛС се испраќаат до општините и на македонски и на албански јазик.

Беше посочено дека во Статутот на ЗЕЛС името на здружението на општини е заведено како: „ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА - ЗЕЛС", односно "BASHKËSIA E NJËSIVE TË VETËQEVERISJES LOKALE TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT- BNJVL". Скратен назив на здружението на општини е: „ЗЕЛС", односно "BNJVL". Присутните посочија дека овие информации се од големо значење за Комисијата и изразија задоволство што ЗЕЛС издвоил време да ја прими делегацијата.

Венецијанска комисија

Европска комисија за демократија и право (Венецијанска комисија) е советодавно тело на Европскиот совет. Венецијанската комисија е основа 1990 година со одлука на Одборот на министрите на Европскиот совет. Комисијата се состанува во Венеција, поради што и го добила ова име, но нејзиниот секретаријат има седиштето во Стразбур. Ова тело се занимава со уставни, изборни прашања и целокупното дејствување на демократските установи. Таа на разни начини ги промовира стандардите на демократијата во согласност со достигнувањата на европското уставно наследство. Комисијата често ги собира претставниците на националните власти заради усогласување на законите со високите демократски стандарди што ги воспоставува Европската Унија.

maqedonase dhe alfabetit të saj cirilik, gjuhë zyrtare është edhe gjuha dhe alfabeti që e përdorin të paktën 20% e qytetarëve. Në të gjithë projektin, përveç blerjes së pajisjes u sigurua edhe adaptimi i saj dhe rinovimi i afërsisht tridhjetë sallave të këshillave komunalë, në të cilat u vendosën edhe kabinat e përkthimit. Një pajisje e këtillë u instalua edhe në BNJVL, ku sigurohet përkthim simultan në shqip në seancat e BNJVL-së dhe në trajnimet dhe punëtoritë, nëse atë e dëshirojnë të pranishmit.

Drejtoresha Ekzekutive e BNJVL-së theksoi se publikimet që i përgatis BNJVL-ja shtypen në gjuhën maqedonase dhe atë shqipe, si dhe në gjuhën angleze. Raportet vjetore të BNJVL-së publikohen në dy ose tre gjuhë, e në të njëjtën mënyrë përgatitet edhe gazeta mujore e BNJVL – "Gazeta e BNJVL-së", e cila u dërgohet të gjithë kryetarëve të komunave, këshilltarëve komunalë, një pjese të administratës komunale, deputetëve të Kuvendit të RMV-së dhe përfaqësuesve të Qeverisë së RMV-së. Edhe faqja e internetit e BNJVL-së është gjithashtu në gjuhën maqedonase, shqipe dhe angleze, por edhe procesverbalet, raportet dhe informacionet zyrtare e BNJVL-së u dërgohen komunave edhe në gjuhën maqedonase edhe në atë shqipe.

U theksua se në Statutin e BNJVL-së emri i shoqatës së komunave është regjistruar si: "ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА - ЗЕЛС", gjegjësisht "BASHKËSIA E NJËSIVE TË VETËQEVERISJES LOKALE TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT- BNJVL". Emri i shkurtër i shoqatës së komunave është "ЗЕЛС", gjegjësisht "BNJVL". Të pranishmit theksuan se këto informacione kanë një rëndësi të madhe për Komisionin dhe shprehën kënaqësinë e tyre që BNJVL-ja ka ndarë kohë për ta pranuar delegacionin.

Komisioni i Venedikut

Komisioni Evropian për Demokraci dhe Ligj (Komisioni i Venedikut) është një trup këshillëdhënës i Këshillit Evropian. Komisioni i Venedikut është themeluar në vitin 1990 me vendim të Bordit të Ministrave të Këshillit Evropian. Komisioni mblidhet në Venedik dhe për këtë shkak ka marrë emrin e tij, por sekretariati i tij ka selinë në Strasburg. Ky trup merret me çështje kushtetuese, zgjedhore dhe funksionimin e tërësishëm të institucioneve demokratike. Ai promovon në mënyra të ndryshme standardet e demokracisë në përputhje me arritjet e trashëgimisë kushtetuese evropiane. Komisioni shpesh mbledh përfaqësuesit e autoriteteve kombëtare për shkak të harmonizimit të ligjeve me standardet e larta demokratike që i vendos Bashkimi Evropian.

ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА ЕВРОПСКИОТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИ ЗАИНТЕРЕСИРАН ЗА РАЗВОЈОТ НА ЛОКАЛНАТА ВЛАСТ ВО ЗЕМЈАВА

KRYETARI I KOMITETIT EVROPIAN TË RAJONEVE INTERESOHET PËR ZHVILLIMIN E PUSHTETIT LOKAL NË VEND

На 18 септември, 2019 година, претседателот на Европскиот комитет на регионите (КоР), Карл-Хајнц Ламберц, во рамките на својата дводневна посета на нашата земја, се сретна со претседателот на ЗЕЛС, Петре Шилегов и со градоначалникот на Штип, Благој Бочварски, кој е ко-претседавач на Заедничкиот консултативен комитет помеѓу нашата земја и Комитетот на Регионите на ЕУ (ЗКК). Ова заедничко тело е воспоставено уште во 2008 година, од страна на Комитетот на региони, со цел да ја подготвува основата за проширување на ЕУ преку унапредување на политичкиот дијалог и соработка меѓу локалните и регионалните власти. Вакви тела се воспоставени и со останатите земји од регионов, аспиранти за влез во Унијата. На состанокот присуствуваше и Никола Бертолини, раководител на Одделението за соработка при Делегацијата на ЕУ во нашата земја.

Претставниците од ЗЕЛС ги запознаа гостите со активности што во овој период ги презема Заедницата, во соработка со централната власт, а кои се во насока на продлабочување на процесот на децентрализација во земјава. Претседателот на ЗЕЛС, Шилегов посочи дека Управниот одбор на ЗЕЛС реализираше средба со премиерот на Република Северна Македонија, потоа и со министерот за локална самоуправа, по што е формиран заеднички тим кој работи на утврдување на натамошните чекори што ќе бидат преземени во овој правец. Станува збор за утврдување на можностите за обезбедување на дополнителни надлежностите на локалната власт, обезбедување на поголема финансиска стабилност на општините, промени во организационата поставеност на општините и на Град Скопје и слично. Во преговорите што се во тек, беше посочено дека локалната власт цврсто стои на ставот преземањето дополнителни надлежности на локално ниво задолжително да биде поткрепено и со соодветни финансиски средства за нивно квалитетно спроведување, што е во согласност и со Европската повелба на локалната самоуправа, ратификувана и од нашата земја.

Претседателот на Европскиот комитет на региони ја нагласи важноста од заедничката соработка на локалните и на регионалните власти на сите земји од Унијата и оние кои се стремат да бидат дел од ова семејство. Размената на добрите практики е многу важна за сите, за да можат едни од други

Më 18 Shtator 2019, Kryetari i Komitetit Evropian të Rajoneve (CoR), Karl-Heinz Lambertz, në kuadër të vizitës së tij dy-ditore në vendin tonë, u takua me Kryetarin e BNJVL-së, Petre Shilegov dhe me Kryetarin e Komunës së Shtipit, Bllagoj Boçvarski, i cili është bashkë-kryesues i Komitetit të Përbashkët Konsultativ midis vendit tonë dhe Komitetit të Rajoneve të BE-së (KPK). Ky trup i përbashkët u krijua që në vitin 2008 nga ana e Komitetit të Rajoneve, me qëllim që ta përgatisë bazën për zgjerimin e BE-së përmes avancimit të dialogut politik dhe bashkëpunimit midis autoriteteve lokale dhe rajonale. Trupa të këtilla janë krijuar edhe me vendet e tjera të rajonit që aspirojnë të anëtarësohen në Bashkimin Evropian. Në takim mori pjesë edhe Nicola Bertolini, udhëheqës i Sektorit për Bashkëpunim pranë Delegacionit të BE-së në vendin tonë.

Përfaqësuesit e BNJVL-së informuan mysafirët për aktivitetet që i ndërmerr Bashkësia në këtë periudhë në bashkëpunim me pushtetin qendror dhe janë në drejtim të thellimit të procesit të decentralizimit në vend. Kryetari i BNJVL-së, Shilegov theksoi se Bordi Drejtues i BNJVL-së realizoi takim me Kryeministrin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, e më pas edhe me Ministrin e Vetëqeverisjes Lokale, pas të cilit u formua një ekip i përbashkët i cili punon në përcaktimin e hapave të mëtutjeshëm që do të ndërmerren në këtë drejtim. Bëhet fjalë për përcaktimin e mundësive për sigurimin e kompetencave shtesë për pushtetin lokal, sigurimin e një stabiliteti më të madh financiar të komunave, ndryshimet në strukturën organizative të komunave dhe të Qytetit të Shkupit dhe të ngjashme. Në negociatat që janë duke u zhvilluar, u theksua se pushteti lokal qëndron fortë në qëndrimin se ndërmarrja e kompetencave shtesë në nivel lokal domosdoshmërish duhet të mbështetet edhe me mjete adekuate financiare për zbatimin e tyre cilësor, që është në përputhje me Kartën Evropiane të Vetëqeverisjes Lokale, të ratifikuar edhe nga vendi ynë.

Kryetari i Komitetit Evropian të Rajoneve theksoi rëndësinë e bashkëpunimit të përbashkët të autoriteteve lokale dhe të atyre rajonale të të gjitha vendeve të Unionit dhe atyre që aspirojnë të jenë pjesë e kësaj familjeje. Shkëmbimi i praktikave të mira është shumë i rëndësishëm për të gjithë, me qëllim që ata të mësojnë më shumë nga njëri-tjetri për përfitimet e qeverisjes lokale në dobi të qytetarëve të tyre. Ai theksoi se vendi ka

да научат повеќе за придобивките од локалното владеење во полза на своите граѓани. Тој истакна дека земјава реши важни прашања во законодавството во однос на децентрализацијата, фискалната децентрализација и регионалниот развој, но и дека тоа се клучните предизвици со кои се соочуваат сите европски држави. Нагласувајќи ја важноста на меѓуграничната соработка, претседателот Ламберц информираше за можностите и механизмите кои ги нуди Европскиот комитет на регионите. На крајот, тој изрази оптимизам дека следниот чекор за земјата ќе биде отпочнување на преговори со Европската Унија.

Градоначалникот на Штип, Бочварски, изрази задоволство од досегашните средби на Заедничкиот консултативен комитет, каде локалните власти од нашата земја имаат 11 делегати и исто толку има и европски претставници. Досега ЗКК има одржано 16 состаноци, од кои дел во земјава, дел во Брисел. Следниот состанок е во подготовка и се планира да се одржи во декември, оваа година во Република Северна Македонија. Ко-претседавачот Бочварски ја нагласи полезноста од разговорите на овие состаноци за важни прашања од локалната власт, одличната соработка со ко-преседавачот на ЗКК и изнесе пофални зборови за службите на КоР кои обезбедуваат беспрекорната реализација на заедничките средби.

Никола Бертолини, раководител на Одделението за соработка при Делегацијата на ЕУ во Скопје, истакна дека Европската Унија алоцира мали средства за општините во земјава и ваквиот фонд треба да ги зголеми финансиите, бидејќи на општините им се најпотребни.

Европскиот комитет на регионите е советодавно тело на Европската Унија, составено од локално и регионално избрани претставници кои доаѓаат од сите 28 земји членки и кои даваат мислење за законодавството на ЕУ, што директно влијае на регионите и градовите.

zgjidhur çështje të rëndësishme në legjislacion në lidhje me decentralizimin, decentralizimin fiskal dhe zhvillimin rajonal, por gjithashtu se këto janë sfidat kryesore me të cilat ballafaqohen të gjitha vendet evropiane. Duke theksuar rëndësinë e bashkëpunimit ndërkufitar, kryetari Lambertz informoi për mundësitë dhe mekanizmat që i ofron Komiteti Evropian i Rajoneve. Në fund, ai shprehu optimizëm se hapi i ardhshëm për vendin do të jetë fillimi i negociatave me Bashkimin Evropian.

Kryetari i Komunës së Shtipit, Boçvarski, shprehu kënaqësinë e tij për takimet e deritanishme të Komitetit të Përbashkët Konsultativ, ku autoritetet lokale të vendit tonë kanë 11 delegatë, dhe po aq janë edhe përfaqësues evropianë. Deri më tani Komiteti i Përbashkët Konsultativ ka mbajtur 16 takime, prej të cilave disa janë mbajtur në vend, disa në Bruksel. Takimi i ardhshëm është në përgatitje dhe planifikohet të mbahet në dhjetor të këtij viti në Republikën e Maqedonisë së Veriut. Bashkë-kryesuesi Boçvarski theksoi dobinë e bisedimeve në këto takime për çështje të rëndësishme të qeverisjes lokale, bashkëpunimin e shkëlqyeshëm me bashkë-kryesimin e KPK-së dhe shprehu fjalë të lavdërueshme për shërbimet e CoR-it të cilat sigurojnë realizimin e përsosur të takimeve të përbashkëta.

Nicola Bertolini, udhëheqës i Sektorit për Bashkëpunim pranë Delegacionit të BE-së në Shkup, theksoi se Bashkimi Evropian alokon mjete të vogla për komunat në vend dhe një fond i këtillë duhet t'i rrisë financat sepse ato u nevojiten më së shumti komunave.

Komiteti Evropian i Rajoneve është një trup këshillëdhënës i Bashkimit Evropian, i përbërë nga përfaqësues të zgjedhur lokalë dhe rajonalë, të cilët vijnë nga të gjitha 28 vendet – anëtare dhe të cilët japin mendimet e tyre për legjislacionin e BE-së që ndikojnë drejtpërdrejt mbi rajonet dhe qytetet.

ЗЕЛС ЗАПОЧНА СО РЕАЛИЗАЦИЈАТА НА ИНИЦИЈАТИВАТА ЗА ОРГАНИЗИРАЊЕ НА РЕГИОНАЛНИ РАБОТИЛНИЦИ НА ПРЕТСЕДАТЕЛИТЕ НА ОПШТИНСКИТЕ СОВЕТИ

Во месец септември ЗЕЛС иницираше повеќе работилници со претседателите на општинските совети во рамките на планските региони во земјава. Предлогот беше изнесен на третата седница на Комитетот на советите, што се одржа на 4 јули, 2019 година. На оваа средба беше посочено дека членовите на ова тело треба редовно да ги информираат останатите претседатели на општински совети од својот плански регион, а тие своите совети, за сите активности што ги реализира ЗЕЛС и за донесените ставови и иницијативи на органите и телата на Заедницата.

Во таа насока, во месец септември, ЗЕЛС организираше три работилници со претседателите на општинските совети. Првата се одржа на 18 септември, 2019 година во просториите на Советот на Општина Ресен, на која беа повикани претседателите на општинските совети од единиците на локалната самоуправа од Пелагонискиот плански регион. На 20 септември, 2019 година во Советот на Општина Кавадарци се одржа втората работилница со општинските советници од Вардарскиот

BNJVL-JA FILLOI ME REALIZIMIN E INICIATIVËS PËR ORGANIZIMIN E PUNËTORIVE RAJONALE ME KRYETARËT E KËSHILLAVE KOMUNALË

Në muajin shtator, BNJVL-ja inicioi më shumë punëtori me kryetarët e këshillave komunalë në kuadër të rajoneve planifikuese në vend. Propozimi u nxor në seancën e tretë të Komitetit të këshillave, që u mbajt më 4 korrik 2019. Në këtë takim u theksua se anëtarët e këtij trupi duhet rregullisht t'i informojnë kryetarët e tjerë të këshillave komunalë të rajonit të tyre planifikues, e ata t'i informojnë këshillat e tyre për të gjitha aktivitetet që i realizon BNJVL-ja dhe për qëndrimet dhe iniciativat e miratuara të organeve dhe trupave të Bashkësisë.

Në këtë drejtim, në muajin shtator BNJVL-ja organizoi tri punëtori me kryetarët e këshillave komunalë. Punëtoria e parë u mbajt më 18 shtator 2019 në hapësirat e Këshillit të Komunës së Resnjës, në të cilën u ftuan kryetarët e këshillave komunalë të njësive të vetëqeverisjes lokale të Rajonit planifikues të Pellagonisë. Më 20 shtator 2019, në Këshillin e Komunës së Kavadarit u mbajt punëtoria e dytë me këshilltarët komunalë të Rajonit të Vardarit, ndërsa më 25 shtator 2019, në Koçan,

регион, а на 25 септември, 2019 во Кочани, работилница одржаа претседателите на советите од општините од Источниот и од Југоисточниот плански регион. Во текот на месец октомври, ЗЕЛС ќе организира работилници и со претседателите на советите од останатите четири плански региони во земјава.

Извршната директорка на ЗЕЛС, Душица Перишиќ пред присутните ја потенцираше улогата на Комитетот на советите при ЗЕЛС, неговиот начинот на работењето и изборот на членовите. Таа посочи на потребата од поголема активност на претседателите на советите за соработка со ЗЕЛС, како и за изнесување на иницијативи и ставови за јакнење на улогата на општинскиот совет. Перишиќ говореше дека советниците треба во континуитет да ги надградуваат своите капацитети за прашања поврзани со спроведување на своите обврски во Советот. За таа цел, таа посочи дека може да го користат ЗЕЛС тренинг центарот, но,исто така, и можностите што им ги нуди актуелниот проект „Зајакнување на општинските совети" што го реализира УНДП во соработка со ЗЕЛС и Министерството за локална самоуправа. Присутните беа запознаени и со расположливите ресурси на ЗЕЛС како асоцијација на општините, а кои се во функција на координирање и лобирање за интересите на локалните власти, поддршка на електронските услуги и информирање. Советниците беа охрабрени своите ставови и предизвици кои произлегуваат од работењето на советите да ги дискутираат на вакви заеднички регионални средби, да ги доставуваат до Комитетот на советите, со цел тие да бидат разгледувани и на Управниот одбор на ЗЕЛС. Извршната директорка на ЗЕЛС говореше и за заклучоците кои произлегоа од последната седница на Генералното собрание на ЗЕЛС, поврзани со средбите на Управниот одбор на ЗЕЛС со премиерот, Зоран Заев, а потоа и со министерот за локална самоуправа, Горан Милевски, кои се однесуваат на заложбите за обезбедување на поголема финансиска самостојност на локалната власт, преземање на нови надлежности од полза на граѓаните и реформи во организацијата на единиците на локална самоуправа. Директорката на ЗЕЛС пред советниците го презентираше предлог- концептот зошто е неопходно продолжувањето на реформите на локалната самоуправа.

Таа ги пренесе и ставовите на органите и телата на ЗЕЛС за потребата од зголемување на одговорноста на локалните власти за собирање на сопствените приходи. Присутните беа запознаени со иницијативата на органите на ЗЕЛС за промена на ставката за пресметување на данок на имот, односно беше посочено дека речиси сите општини ја користат најниската ставка од законски утврдените можности (0,1% до 0,2%) за пресметување на данокот на имот, кој претставува најзначаен извор од сопствените приходи на локалните власти. Во таа насока општинските совети треба адекватно да дискутираат за потребата, можностите и предностите што би се обезбедиле за општината, доколку оваа ставка се зголеми .

Советниците беа информирани и за предлогот на органите на ЗЕЛС околу надоместокот за „легализација" на објектите кои се бесправно изградени во периодот по стапување на сила на Законот за постапување со бесправно изградени објекти, односно изградени по 3 март, 2011 година. Мерката која е предложена е утврдување на правен статус на бесправен објект кој бил изграден по 3 март, 2011 година, само под услов тој да може да биде вклопен во урбанистичко – планската документација и за него да се плаќа дополнително зголемен процент од редовната

një punëtori mbajtën kryetarët e këshillave të komunave të Rajonit planifikues lindor dhe juglindor. Gjatë muajit tetor, BNJVL-ja do të organizojë punëtori edhe me kryetarët e këshillave të katër rajoneve të tjera planifikuese në vend.

Drejtoresha ekzekutive e BNJVL-së, Dushica Perishiq theksoi para të pranishmëve rolin e Komitetit të Këshillave të BNJVL-së, mënyrën e tij të punës dhe zgjedhjen e anëtarëve të tij. Ajo theksoi nevojën për aktivitet më të madh të kryetarëve të këshillave për bashkëpunim me BNJVL-në dhe për nxjerrjen e iniciativave dhe qëndrimeve për forcimin e rolit të këshillit komunal. Perishiq tha se këshilltarët duhet t'i përmirësojnë vazhdimisht aftësitë e tyre për çështje që lidhen me zbatimin e obligimeve të tyre në Këshill. Për këtë qëllim, ajo theksoi se ata mund ta përdorin Qendrën e Trajnimit të BNJVL-së, por edhe mundësitë që ua ofron projekti aktual "Forcimi i këshillave komunalë" që e realizon UNDP-ja në bashkëpunim me BNJVL-në dhe Ministrinë e Vetëqeverisjes Lokale. Të pranishmit u informuan edhe për resurset që i ka në dispozicion BNJVL-ja si një shoqatë e komunave, të cilat janë në funksion të koordinimit dhe lobimit për interesat e autoriteteve lokale, mbështetjes së shërbimeve elektronike dhe informimit. Këshilltarët u inkurajuan që qëndrimet dhe sfidat e tyre, që dalin nga puna e këshillave, t'i diskutojnë në takimet e këtilla të përbashkëta rajonale, t'i dërgojnë deri në Komitetin e Këshillave, me qëllim që ato të rishikohen edhe në Bordin Drejtues të BNJVL-së. Drejtoresha ekzekutive e BNJVL-së foli edhe për konkluzionet që dolën nga seanca e fundit e Kuvendit Gjeneral të BNJVL-së, të lidhura me takimet e Bordit Drejtues të BNJVL-së me Kryeministrin Zoran Zaev, e pastaj edhe me Ministrin e Vetëqeverisjes Lokale, Goran Milevski, që kanë të bëjnë me zotimet për sigurimin e një pavarësie më të madhe financiare të pushtetit lokal, ndërmarrjen e kompetencave të reja në favor të qytetarëve dhe reformat në organizimin e njësive të vetëqeverisjes lokale. Drejtoresha e BNJVL-së prezantoi para këshilltarëve propozim – konceptin se pse është i domosdoshëm vazhdimi i reformave të vetëqeverisjes lokale. Ajo prezantoi edhe qëndrimet e organeve dhe trupave të BNJVL-së për nevojën e rritjes së përgjegjësisë së autoriteteve lokale për mbledhjen e të ardhurave vetanake. Të pranishmit u informuan për iniciativën e organeve të BNJVL-së për ndryshimin e shkallës së llogaritjes së tatimit të pronës. U theksua se gati të gjitha komunat përdorin shkallën më të ulët nga mundësitë e përcaktuara me ligj (0.1% deri 0.2%) për llogaritjen e tatimit të pronës, i cili është burimi më i rëndësishëm i të ardhurave vetanake të autoriteteve lokale. Në këtë drejtim, këshillat komunalë duhet të diskutojnë në mënyrë adekuate për nevojën, mundësitë dhe përparësitë që do t'i siguronte komuna, nëse rritet kjo shkallë.

Këshilltarët u informuan edhe për propozimin e organeve të BNJVL-së rreth kompensimit për "legalizimin" e objekteve që janë ndërtuar në mënyrë të paligjshme në periudhën pas hyrjes në fuqi të Ligjit për trajtimin e objekteve të ndërtuara në mënyrë të paligjshme, përkatësisht që janë ndërtuar pas datës 3 mars 2011. Masa e propozuar është – përcaktimi i statusit juridik të objektit të paligjshëm që është ndërtuar pas datës 3 mars 2011, vetëm me kusht që i njëjti të mund të inkuadrohet në dokumentacionin urbanistik – planifikues dhe për të njëjtin të paguhet një përqindje e rritur shtesë nga shuma e rregullt e kompensimit për rregullimin e

висина на надоместокот за уредување на градежно земјиште – популарно наречени „комуналии". Рангот на определување на висината на надоместокот, во согласност со оваа мерка, дебатирано е да се движи од двојно зголемени комуналии од редовно утврдените за конкретната планска зона, преку ранг на зголемена висина на надоместокот од 150% од редовно утврдената висина на комуналиите.

Во Општина Ресен се состанаа претседателите на општинските совети од Пелагонискиот плански регион

Претседателот на Совет на Општина Ресен, Никола Станковски, кој е и член на Комитетот на Советите при ЗЕЛС, на работилницата што се одржа во оваа општина, ја потенцираше потребата за почесто организирање на вакви средби со неговите колеги (претседатели на совети) од Пелагонискиот плански регион. Тој посочи дека на овој начин ќе се зголеми меѓусебната координација за активностите на советниците од регионот, ќе се обезбеди поголема информираност за предизвиците и за активностите на другите општини, при што ќе овозможи и градење на заеднички ставови и предлози кои потоа можат да бидат разгледувани од ЗЕЛС. Овие средби ќе придонесат и за идентификување на потребите на советниците, со цел поквалитетно спроведување на своите обврски во советот на општината и донесување на адекватни одлуки за граѓаните.

На работилницата беше поканет и градоначалникот на Општина Ресен, Живко Гошаревски, кој ја потенцираше важната улога на ЗЕЛС за локалните власти во земјата и посочи дека ваквите средби на советници може да придонесат и за поефикасна реализација на заеднички проекти за подигање на регионалниот развој.

На средбата, ставови, забелешки и предизвици изнесоа и присутните советници од општините: Прилеп, Ресен, Битола и Кривогаштани. Сите се согласија дека е неопходно продолжување на процесот на децентрализација, но притоа дека префрлањето на нови надлежности од централно на локално ниво, меѓу кои од областа на културата, земјоделството, социјалната заштита, мора да биде проследено со соодветни финансиски средства за нивно квалитетно спроведување. Во однос на иницијативите на органите на ЗЕЛС за данокот на имот и за легализацијата на објектите, посочија дека е потребна дополнителна дискусија, анализа и подолгорочни разговори. Притоа, ја нагласија и потребата од засилена поддршка од градоначалникот и од општинската администрација за промовирање на овие иницијативи во јавноста, како и соодветна соработка со ЗЕЛС. На работилницата беше изнесена и иницијатива во иднина да се размислува функцијата на советниците да биде платена, со цел обезбедување на нивна професионализација и донесување на квалитетни одлуки од локално значење.

tokës bujqësore – të ashtuquajtura "komunali". Rangu i përcaktimit të shumës së kompensimit, sipas kësaj mase, u debatua të lëvizet nga komunali të rritura dyfish nga ato që janë përcaktuar në mënyrë të rregullt për zonën konkrete planifikuese, përmes rangut të shumës së rritur të kompensimit nga 150% nga shuma e përcaktuar e rregullt e komunalive.

Në Komunën e Resnjës u takuan kryetarët e këshillave komunalë të Rajonit planifikues të Pellagonisë

Kryetari i Këshillit të Komunës së Resnjës, Nikolla Stankovski, i cili është edhe anëtar i Komitetit të Këshillave të BNJVL-së, në punëtorinë që u mbajt në këtë komunë, theksoi nevojën për organizim më të shpeshtë të takimeve të këtilla me kolegët e tij (kryetarë të këshillave) nga Rajoni planifikues i Pellagonisë. Ai theksoi se në këtë mënyrë do të rritet koordinimi i ndërsjellë për aktivitetet e këshilltarëve të rajonit, do të sigurohen më shumë informacione për sfidat dhe aktivitetet e komunave të tjera dhe gjithashtu do të mundësohet edhe ndërtimi qëndrimeve dhe propozimeve të përbashkëta të cilat pastaj mund të rishikohen nga BNJVL-ja. Këto takime do të kontribuojnë edhe për identifikimin e nevojave të këshilltarëve, me qëllim që ata t'i zbatojnë në mënyrë më cilësore obligimet e tyre në këshillin e komunës dhe të miratojnë vendime adekuate për qytetarët.

Në punëtorinë u ftua edhe Kryetari i Komunës së Resnjës, Zhivko Gosharevski, i cili theksoi rolin e rëndësishëm të BNJVL-së për autoritetet lokale në vend dhe theksoi se takimet e këtilla të këshilltarëve mund të kontribuojnë edhe për realizim më efikas të projekteve të përbashkëta për ngritjen e zhvillimit rajonal.

Në takim, qëndrime, vërejtje dhe sfida nxorën edhe këshilltarët e pranishëm të komunave të Prilepit, Resnjës, Manastirit dhe Krivogashtanit. Të gjithë u pajtuan se duhet të vazhdojë procesi i decentralizimit, por se transferimi i kompetencave të reja nga sfera e kulturës, bujqësisë, mbrojtjes sociale nga niveli qendror në atë lokal duhet të shoqërohet me mjete adekuate financiare për zbatimin e tyre cilësore. Lidhur me iniciativat e organeve të BNJVL-së për tatimin e pronës dhe për legalizimin e objekteve, ata theksuan se nevojiten diskutime, analiza shtesë dhe bisedime më të gjata. Ata po ashtu theksuan nevojën për një mbështetje më të madhe nga kryetari i komunës dhe administrata komunale për promovimin e këtyre iniciativave, si dhe për një bashkëpunim përkatës me BNJVL-në. Në punëtori u nxor edhe iniciativa që në të ardhmen të mendohet që të paguhet funksioni i këshilltarëve me qëllim që të sigurohet profesionalizimi i tyre dhe të miratohen vendime cilësore të rëndësisë lokale.

Советниците од Вардарскиот плански регион се сретнаа во Кавадарци

Во организација на ЗЕЛС, беше одржана и втората работилница на претседателите на општинските совети, кои се од единиците на локалната самоуправа од Вардарскиот плански регион. Работилницата се одржа во Општина Кавадарци, од каде е и членот на Комитетот на советите при ЗЕЛС од овој регион, претседателот на Советот на оваа општина, Ристо Сакалиев. Тој посочи дека ваквите средби ќе овозможат поквалитетно работење на општинските совети, разменување на добри практики и разгледување на заеднички иницијативи и предизвици. Сакалиев предложи одржувањето на вакви заеднички средби да се воспостави како пракса, еднаш во месецот.

На средбата беше поканет и градоначалникот на Општина Кавадарци, Митко Јанчев, кој воедно е и потпретседател на ЗЕЛС. Тој посочи дека ЗЕЛС е матичната куќа на сите општини од каде произлегуваат иновативни и креативни решенија кои се однесуваат на подобрување на работата на локалните власти. Јанчев посочи дека досега ги поддржувал сите иницијативи на ЗЕЛС кои одат во насока на подобрување на квалитетот на услугите на локалните власти. За нивна реализација од голема важност е и воспоставувањето на цврста соработка на градоначалникот и општинската администрација со Советот на општината, за што е потребно и јакнење на капацитетите на советниците, но и на нивната улога во локалната власт. Тоа генерално ќе придонесе за преземање на квалитативни чекори и во развивањето на процесот на децентрализација во земјава. На средбата градоначалникот Јанчев ја изнесе и идејата за разгледување на можностите за професионализација на работата на советниците, што беше поддржана и од присутните советници.

По опсежната дискусија, присутните претседатели на совети од општините: Неготино, Лозово, Велес, Росоман, Чашка и Свети Николе, како и домаќинот од Кавадарци, изразија поддршка за потребата од продлабочување на процесот на децентрализација на власта во земјава, преземање на поголеми надлежности на општините, но и обезбедување на поголеми приходи за општините. Како и на претходниот состанок и советниците од овој регион посочија дека без претходно обезбедување на адекватни финансиски средства за нови надлежности, општините само ќе се изложат на уште поголеми предизвици, задолжувања и блокирање на општинските сметки, а граѓаните нема да ги добијат потребните квалитетни услуги. Беше посочено дека треба да се размислува за нови модели за мотивирање на општинските советници, за адекватна подготовка на советниците со потребните знаења поврзани за донесување на квалитетни одлуки, обезбедување на поголема комуникација со граѓаните, поголема поддршка од општинската администрација и слично.

Këshilltarët e Rajonit planifikues të Vardarit u takuan në Kavadar

Në organizim të BNJVL-së u mbajt edhe punëtoria e dytë e kryetarëve të këshillave komunalë të cilët janë nga njësitë e vetëqeverisjes lokale të Rajonit planifikues të Vardarit. Punëtoria u mbajt në Komunën e Kavadarit, prej nga vjen edhe anëtari i Komitetit të Këshillave të BNJVL-së nga ky rajon, kryetari i Këshillit të kësaj komune, Risto Sakaliev. Ai theksoi se takimet e këtilla do të mundësojnë një punë më cilësore të këshillave komunalë, shkëmbimin e praktikave të mira dhe shqyrtimin e iniciativave dhe sfidave të përbashkëta. Sakaliev propozoi që mbajtja e takimeve të këtilla të përbashkëta të vendoset si praktikë, njëherë në muaj.

Në takim u ftua edhe kryetari i Komunës së Kavadarit, Mitko Jançev, i cili është njëkohësisht edhe nënkryetar i BNJVL-së. Ai theksoi se BNJVL-ja është shtëpia amë e të gjitha komunave prej nga dalin zgjidhje inovative dhe kreative që kanë të bëjnë me përmirësimin e punës së vetëqeverisjeve lokale. Jançev theksoi se deri më tani i ka mbështetur të gjitha iniciativat e BNJVL-së që shkojnë në drejtim të përmirësimit të cilësisë së shërbimeve të autoriteteve lokale. Për realizimin e tyre është shumë e rëndësishme edhe vendosja e një bashkëpunimi të fortë të kryetarit të komunës dhe administratës komunale me Këshillin e komunës, për të cilën gjë duhet të forcohen kapacitetet e këshilltarëve, por edhe roli i tyre në pushtetin lokal. Kjo në përgjithësi do të kontribuojë për ndërmarrjen e hapave cilësorë edhe në zhvillimin e procesit të decentralizimit në vend. Në takim, kryetari Jançev gjithashtu inicioi idenë për shqyrtimin e mundësive për profesionalizimin e punës së këshilltarëve, që u përkrah edhe nga këshilltarët e pranishëm.

Pas diskutimit të gjerë, kryetarët e pranishëm të këshillave të komunave të Negotinës, Llozovës, Velesit, Rosomanit, Çashkës dhe Sveti Nikoles, si dhe nikoqiri nga Kavadari shprehën mbështetje për nevojën e thellimit të procesit të decentralizimit të pushtetit në vend, ndërmarrjen e kompetencave më të mëdha të komunave, por edhe sigurimin e të ardhurave më të mëdha për komunat. Sikurse edhe në takimin paraprak, edhe këshilltarët e këtij rajoni theksuan se pa sigurim paraprak të mjeteve adekuate financiare për kompetenca të reja, komunat vetëm do t'u ekspozohen sfidave, borxheve edhe më të mëdha dhe bllokimit të llogarive komunale, ndërsa qytetarët nuk do t'i marrin shërbimet e duhura cilësore. U theksua se duhet të mendohet për modele të reja për motivim të këshilltarëve komunalë, për përgatitje adekuate të këshilltarëve me njohuritë e nevojshme lidhur me miratimin e vendimeve cilësore, për sigurim të komunikimit më të madh me qytetarët, për mbështetje më të madhe nga administrata komunale etj.

Работилницата на претседателите на советите од Источниот и Југоисточниот плански регион се одржа во Кочани

Третата работилница ЗЕЛС ја организираше за претседателите од Источниот и Југоисточниот плански регион во Општина Кочани. Претседателот на Советот на Општина Кочани, Томе Солевски, кој воедно е и претседател на Комитетот на советите при ЗЕЛС, беше домаќин на заедничката средба. Во своето обраќање, Солевски посочи дека со оваа иницијатива на ЗЕЛС се засилува заложбата на Комитетот на советите при ЗЕЛС за зајакнување на улогата на советите на локално ниво. Тој подвлече дека е многу важно да се постигнат европските практики за градење на стабилни и цврсти општински совети, кои треба да им бидат поддршка на градоначалникот и на општинската администрација при градењето на општинските политики и имплементирањето на активностите кои се од интерес на граѓаните. Тој за разлика од иницијативата што беше изнесена на претходните работилници за професионализација на функцијата на општински советник, посочи дека треба да се кандидираат само лица кои ќе бидат претходно подготвени со знаења и со желба да дадат квалитетен придонес за доброто на својата општина, без притоа да примаат некаков надоместок. Претседателот на Советот на Општина Радовиш, Коле Чаракчиев, кој е член на Комитетот на советите при ЗЕЛС, како претставник на општините од Југоисточниот плански регион ја нагласи потребата за зајакнување на капацитетите на општинските советници, што во минатиот период беше значително занемарена. За иницијативите на ЗЕЛС посочи дека одат во насока на продлабочување на процесот на децентрализацијата во земјава и обезбедување на поголема финансиска стабилност на локалната власт. Градоначалникот на Општина Кочани, Николчо Илиев, кој беше поканет на оваа работилница, рече дека овие средби ќе овозможат препознавање на идните полињата за заедничка соработка на општинските совети. Присутните претседатели на советите од општините: Босилово, Македонска Каменица, Пехчево, Пробиштип, Ново Село, Берово, Штип, Виница, Радовиш и Кочани на крајот од дискусијата ги поддржаа активностите на ЗЕЛС за продлабочување на процесот на децентрализација, особено во делот на надлежности на инспекциските служби, матичните служби, комуналната полиција, располагањето со земјоделското земјиште, концесиите на песокот од речните корита и други природни суровини што се на територија на општините, со цел поголема финансиска стабилност на општините. Во однос на иницијативите за зголемување на данокот на

Punëtoria e kryetarëve të këshillave të Rajonit planifikues lindor dhe juglindor u mbajt në Koçan

BNJVL-ja organizoi punëtorinë e tretë për kryetarët e këshillave komunalë të Rajonit planifikues lindor dhe juglindor në Komunën e Koçanit. Kryetari i Këshillit të Komunës së Kocanit, Tome Solevski, i cili është edhe kryetar i Komitetit të Këshillave të BNJVL-së, ishte nikoqir i takimit të përbashkët. Në fjalimin e tij, Solevski theksoi se me këtë iniciativë të BNJVL-së forcohet zotimi i Komitetit të Këshillave të BNJVL-së për rritjen e rolit të këshillave në nivel lokal. Ai nënvizoi se është shumë e rëndësishme që të arrihen praktikat evropiane për ndërtimin e këshillave të qëndrueshëm dhe të fortë, të cilët duhet të jenë mbështetje për kryetarin e komunës dhe administratën komunale gjatë ndërtimit të politikave komunale dhe implementimit të aktiviteteve që janë në interes të qytetarëve. Për dallim nga iniciativa që u nxor në punëtoritë paraprake për profesionalizimin e funksionit të këshilltarit komunal, ai theksoi se duhet të kandidohen vetëm persona të cilët do të përgatiten paraprakisht me njohuri dhe me dëshirë për të dhënë kontribut cilësor për të mirën e komunës së tyre, pa marrë njëkohësisht asnjë kompensim.

Kryetari i Këshillit të Komunës së Radovishit, Kole Çakarçiev, i cili është anëtar i Komitetit të Këshillave të BNJVL-së, si përfaqësues i komunave të Rajonit planifikues juglindor theksoi rëndësinë për përforcimin e kapaciteteve të këshilltarëve komunalë, e cila në periudhën e kaluar ishte lënë anash në mënyrë të konsiderueshme. Ai theksoi se iniciativat e BNJVL-së shkojnë në drejtim të thellimit të decentralizimit në vend dhe sigurimit të një stabiliteti më të madh financiar të pushtetit lokal.

Kryetari i Komunës së Koçanit, Nikollço Iliev, i cili u ftua në këtë punëtori, tha se këto takime do të mundësojnë identifikimin e fushave të ardhshme të bashkëpunimit të përbashkët të këshillave komunalë. Kryetarët e pranishëm të këshillave të komunave të Bosillovës, Makedonska Kamenicës, Pehçevës, Probishtipit, Novosellës, Berovës, Shtipit, Vinicës, Radovishit dhe Koçanit në fund të diskutimit mbështetën aktivitetet e BNJVL-së për thellimin e procesit të decentralizimit, sidomos në pjesën e kompetencave të shërbimeve të inspektimit, shërbimeve të regjistrimit, policisë komunale, menaxhimit të tokës bujqësore, koncesioneve të rërës nga shtretërit e lumenjve dhe lëndëve të para të tjera që janë në territorin e komunave, me qëllim të stabilitetit më të madh financiar të komunave. Lidhur me iniciativat për rritjen e tatimit të pronës dhe taksave për legalizimin e objekteve

имот и давачките за легализација на дивоградбите, беше нагласена потребата за претходна изработка на квалитетна и сеопфатна анализа, прецизно утврдување на чекорите кои треба да се преземат и на соодветна координација меѓу локалната и централната власт. Притоа, присутните изнесоа и други предлози за зголемување на општинските приходи, а ги посочија и предизвиците при имплементирањето на законските одредби околу вработувањето на инвалидни лица, легализација на дивоградбите, Законот за води, обезбедувањето на планска документација и слично.

të egra, u theksua nevoja për përgatitje paraprake të një analize cilësore dhe gjithëpërfshirëse, përcaktim të saktë të hapave që duhet të ndërmerren dhe koordinim përkatës midis pushtetit lokal dhe atij qendror. Të pranishmit gjithashtu nxorën edhe propozime të tjera për rritjen e të ardhurave komunale, ndërsa theksuan edhe sfidat gjatë implementimit të dispozitave ligjore rreth punësimit të personave me aftësi të kufizuara, legalizimit të objekteve të egra, Ligjit për ujërat, sigurimit të dokumentacionit planifikues etj.

ПЕТ ОПШТИНИ ДОБИЈА МЕНТОРСКА ПОДДРШКА ЗА ИЗРАБОТКА НА ФУНКЦИОНАЛНА АНАЛИЗА

До крајот на годината општините: Битола, Богданци, Делчево, Неготино, Охрид и Ранковце ќе изработат финален документ за функционална анализа, што претставува алатка на раководството на општината за подобрување на ефикасноста и ефективноста на извршувањето на работните задачи во рамките на внатрешната поставеност на локалната власт. Исто така, Функционалната анализа претставува и вредна алатка за обезбедување на квалитетно поставување на нивните расположливи ресурси (кадровски, просторни, ИТ, технички и др.) Пет од овие општини ќе добијат менторска поддршка во целиот процес на изработката на документот, додека Општина Делчево побара експертите да ја ревидираат функционалната анализа што веќе ја подготвуваат и чија изработка е во завршна фаза. Изработката на документот, воедно претставува и законска обврска за сите локални власти и досега дел од општините посочија дека ја реализирале обврската, дел се во завршна фаза на подготвување на документот, но не е мал и бројот на општините кои воопшто не започнале со изработка на функционална анализа на општината.

Менторската поддршка на општините започна од месец септември и е обезбедена со средства од проектот „Поддршка на процесите на демократско управување", што заеднички го спроведуваат ЗЕЛС и Мисијата на ОБСЕ во Скопје, посветен на јакнење на административните капацитетите на општините. Изборот на општините беше направен врз основа на покажаниот интерес од страна на локалните власти да изработат ваков документ, кои учествуваа редовно на претходно организираните обуки посветени на процесот на изработка на овој документ, каде беа објаснети методите и техниките за изработка на функционална анализа (ФА) и кои уредно одговорија на доставениот прашалник. Суштината на ФА е да ги идентификува предизвиците од организациски и функционален аспект, кои можат потенцијално да го отежнат или попречат остварувањето на актуелните надлежности и задачи на институцијата, но и оние кои се предвидуваат со стратешките документи и притоа да се предложат конкретни мерки за подобрување на исполнувањето на целите.

Ангажираните ментори започнаа со посетите на овие општини од месец септември и следните неколку месеци ќе работат заедно со лицата од одделенијата за човечки ресурси и другите надлежни претставници од општинската администрација. Останатите општини кои ќе изразат дополнително барање за менторска поддршка во оваа област, ќе имаат можност таа поддршка да ја добијат следната година. Целта е сите општини квалитетно да ја реализираат законската обврска за изработката на функционалната анализа на општината.

PESË KOMUNA MORËN MBËSHTETJE MENTORIMI PËR PËRPILIM TË NJË ANALIZE FUNKSIONALE

Deri në fund të vitit, komunat e Manastirit, Bogdancës, Dellçevës, Negotinës, Ohrit dhe Rankocit do të përpilojnë një dokument final për analizë funksionale, e cila është vegël e udhëheqjes së komunës për përmirësimin e efikasitetit dhe efektivitetit të kryerjes së detyrave të punës në kuadër të organizimit të brendshëm të pushtetit lokal. Po ashtu analiza funksionale është edhe vegël e rëndësishme për sigurimin e organizimit cilësor të resurseve të tyre që i kanë në dispozicion (resurset kadrovike, hapësinore, informatike-teknologjike, teknike etj.). Pesë nga këto komuna do të fitojnë mbështetje mentorimi në të gjithë procesin e përpilimit të dokumentit, ndërsa Komuna e Dellçevës ka kërkuar që ekspertë ta rishikojnë analizën funksionale të cilën tashmë e përgatisin dhe përgatitja e së cilës është në fazë përfundimtare. Përpilimi i dokumentit është njëkohësisht edhe një obligim ligjor për të gjitha autoritetet lokale dhe deri më tani një pjesë e komunave theksuan se e kanë realizuar këtë obligim, një pjesë e tyre janë në fazë përfundimtare të përgatitjes së dokumentit, por nuk është i vogël edhe numri i komunave të cilat aspak nuk kanë filluar me përpilimin e analizës funksionale të komunës.

Mbështetja e mentorimit të komunave ka filluar në muajin shtator dhe ajo është siguruar me mjete të projektit "Mbështetje për proceset e udhëheqjes demokratike", të cilin e zbatojnë bashkërisht BNJVL-ja dhe Misioni i OSBE-së në Shkup, që i kushtohet forcimit të kapaciteteve administrative të komunave. Përzgjedhja e komunave u bë në bazë të interesit të treguar nga ana e autoriteteve lokale për të përpiluar një dokument të këtillë, të cilat morën pjesë rregullisht në trajnimet e organizuara paraprake, të kushtuara procesit të përpilimit të këtij dokumenti, ku u shpjeguan metodat dhe teknikat e përpilimit të analizës funksionale (AF) dhe të cilat iu përgjigjën saktë pyetësorit të dorëzuar. Thelbi i analizës funksionale është t'i identifikojë sfidat e aspektit organizativ dhe funksional, të cilat potencialisht mund ta vështirësojnë ose ta pengojnë realizimin e kompetencave dhe detyrave aktuale të institucionit, por edhe ato që parashihen me dokumentet strategjike dhe njëkohësisht të propozohen masa konkrete për të përmirësuar përmbushjen e qëllimeve dhe detyrave.

Mentorët e angazhuar filluan me vizitat të këtyre komunave nga muaji shtator dhe disa muajt e ardhshëm do të punojnë bashkërisht me personat e departamenteve të resurseve njerëzore dhe përfaqësuesit e tjerë kompetentë të administratës komunale. Komunat e tjera, të cilat do të shprehin kërkesë shtesë për mbështetje të mentorimit në këtë sferë, do të kenë mundësi ta marrin këtë mbështetje vitin e ardhshëm. Qëllimi është që të gjitha komunat ta realizojnë obligimin ligjor për përpilimin e analizës funksionale të komunës.

ЗАВРШНА КОНФЕРЕНЦИЈА НА ПРОЕКТОТ „ПОДДРШКА НА ОПШТИНИТЕ ВО ПРОМОЦИЈА НА ОДРЖЛИВА УРБАНА МОБИЛНОСТ“

KONFERENCË PËRFUNDIMTARE E PROJEKTIT “MBËSHTETJE PËR KOMUNAT NË PROMOVIMIN E MOBILITETIT TË QËNDRUESHËM URBAN”

Претставници од шесте општини: Битола, Велес, Кавадарци, Карпош, Куманово и Охрид кои се дел од проектот „Поддршка на единиците на локалната власт на Република Северна Македонија во промоција на одржлива урбана мобилност“ на 19 септември, 2019 година, во просториите на ЗЕЛС потпишаа изјави дека ќе продолжат со имплементирањето на мерките за одржлива урбана мобилност (СУМП). Градоначалничката на Општина Битола, Нашата Петровска; градоначалникот на Општина Велес, Аце Коцевски; градоначалникот на Општина Карпош, Стефан Богоев и овластените претставници од останатите три општини, на овој начин, уште еднаш ја потврдија заложба на нивните локални власти за натамошно реализирање на активности за стратегиски и плански пристап во процесот на урбаното планирање. Целта е да се оптимизира ефикасноста на сообраќајот, да се подобри мобилноста на пешаците и велосипедистите, да се промовира значењето на е-мобилноста во насока на намалување на емисиите на CO_2, да се олесни сообраќајот во централно градско подрачје, да

Përfaqësuesit e gjashtë komunave: Manastiri, Velesi, Kavadari, Karposhi, Kumanova dhe Ohri, të cilat janë pjesë e projektit “Mbështetje për njësitë e vetëqeverisjes lokale të Republikës së Maqedonisë së Veriut në promovimin e mobilitetit të qëndrueshëm urban”, më 19 shtator 2019, në hapësirat e BNJVL-së nënshkruan deklarata se do të vazhdojnë me implementimin e masave të mobilitetit të qëndrueshëm urban (SUMP). Kryetarja e Komunës së Manastirit, Natasha Petrovska; Kryetari i Komunës së Velesit, Ace Kocevski; Kryetari i Komunës së Karposhit, Stefan Bogoev dhe përfaqësuesit e autorizuar të tri komunave të tjera në këtë mënyrë edhe njëherë konfirmuan angazhimin e autoriteteve të tyre lokale për realizimin e mëtejshëm të aktiviteteve për qasjen strategjike dhe planifikuese në procesin e planifikimit urban. Qëllimi është të optimizohet efikasiteti i trafikut, të përmirësohet mobiliteti i këmbësorëve dhe çiklistëve, të promovohet rëndësia e e-mobilitetit në drejtim të reduktimit të emetimeve të dioksidit të karbonit (CO_2), të reduktohet

се зголеми нивото на безбедност и сигурност на граѓаните и да се подобри социјалната интеграција и еднаквост.

Свеченото потпишување беше реализирано во рамките на завршната конференција на проектот што ја организира ЗЕЛС во просториите на административната зграда и одбележувањето на „Европската недела за урбана мобилност". На тој начин, во период од 16 до 22 септември, 2019 година, овие шест општини и други локални власти, градот Скопје и ЗЕЛС, заедно со голем број европски градови, реализираа бројни активности за промоција на одржлива урбана мобилност во нашата земја.

Општините ги презентираа реализираните активности за ПОУМ

На почетокот на настанот, присутните ги поздрави извршната директорка на ЗЕЛС, Душица Перишиќ, која посочи дека локалните власти во нашата земја покажуваат сè поголем интерес за прифаќање и имплементирање на принципите на урбаното мобилно планирање. Стратегискиот пристап во планирањето, вклучувањето на гласот и потребите на граѓаните во креирањето на заедничкиот животен простор, во кој ќе се обезбеди почиста животна средина, ќе се стимулира градба и користење на јавен превоз, велосипеди и други „паметни" средства, ќе се овозможи поголем простор за зеленилото и пешаците, се благодетите што ги нуди мобилното урбано планирање (ПОУМ). Потврда за тоа е големиот интерес на општините на јавниот повик што го објави ЗЕЛС за учество

trafiku në zonën qendrore të qytetit, të rritet niveli i sigurisë së qytetarëve dhe të përmirësohet integrimi dhe barazia sociale. Nënshkrimi solemn u realizua në kuadër të konferencës përfundimtare të projektit që e organizoi BNJVL-ja në hapësirat e ndërtesës administrative dhe shënimit të "Javës evropiane të mobilitetit urban". Në këtë mënyrë, në periudhën prej 16 deri më 22 shtator 2019, këto gjashtë komuna dhe autoritete të tjera lokale, Qyteti i Shkupit dhe BNJVL-ja, së bashku me një numër të madh qytetesh evropiane realizuan një numër aktivitetesh për ta promovuar mobilitetin e qëndrueshëm urban në vendin tonë.

Komunat prezantuan aktivitetet e realizuara të PMQU-së

Në fillim të ngjarjes, të pranishmit i përshëndeti drejtoresha ekzekutive e BNJVL-së, Dushica Perishiq, e cila theksoi se autoritetet lokale në vendin tonë tregojnë një interes gjithnjë më të madh për pranimin dhe implementimin e parimeve të planifikimit mobil urban. Qasja strategjike në planifikim, përfshirja e zërit dhe nevojave të qytetarëve në krijimin e hapësirës së përbashkët të jetesës, në të cilën do të sigurohet një ambient më i pastër jetësor, do të stimulohet ndërtimi dhe përdorimi i transportit urban, biçikletave dhe mjeteve të tjera "të mençura", do të mundësohet një hapësirë më e madhe për gjelbërimin dhe këmbësorët, janë përfitimet që i ofron planifikimi mobil urban. Një konfirmim për këtë është interesi i madh i komunave në thirrjen publike që e publikoi

во проектот, како и инвентивноста на доставените општински проекти. Таа посочи дека ЗЕЛС ќе продолжи со поддршката, бидејќи тоа е во полза на локалната власт и истовремено претставува примена на европските конвенции и правила на локално ниво. Беше истакнато дека со овој проект, ЗЕЛС обезбеди добри практики од општините во оваа област, кои ќе може да ги користат и другите локални власти, овозможи обучување на општинската администрација за процесите на урбано мобилно планирање и создава база на експерти кои во иднина ќе можат да ги поддржуваат општините во оваа насока. Од особена важност е што општините кои добија поддршка со проектот и пристапија кон мапирање на активности и обезбедување на насоки за изработка на стратегиски документи и планови за урбана мобилност, ќе можат полесно да дојдат до средствата од европските фондови, предвидени за имплементирање на активности од оваа област, бидејќи при аплицирањето, еден од важните услови најчесто е општината да има подготвено план за урбана мобилност. Беше посочено дека во рамките на проектот, прво е обучен експертски кадар кој советодавно може да го користат општините, по што им се дадени консултантски услуги на пет пилот општини: Битола, Кавадарци, Куманово, Охрид и Карпош. Општина Велес не бараше ваква поддршка бидејќи веќе има изработено План за одржлива урбана мобилност, кој е усвоен од Советот на општината и кој е усогласен по европските стандарди за подготовка на ваков тип на документи. На објавениот повик за конкурирање со проекти, мешовита комисија на ЗЕЛС И ГИЗ ги избра највисоко рангираните општини- Охрид и Карпош, кои добија финансиска поддршка за нивна реализација. Општина Карпош обезбеди продолжување на „зелената рута за велосипеди и пешаци", шест електрични тротинети и „соларното дрво" за полнење на електрични скутери и мобилни телефони во Адреналинскиот парк. Општина Охрид обезбеди девет локации за паркинг на велосипеди на својата територија и ја подобри велосипедската инфраструктура. Сите општини минаа низ процесот на планирање на урбана мобилност, преку одржување на обуки и јавни работилници, поддржани од експерт и пристапија кон мапирање на таргети и индикатори и идентификуваа мерки за ПОУМ, за подготовка на стратегиски документи и планови во оваа област.

Општините Битола и Велес, на дополнителниот јавен повик на ЗЕЛС, аплицираа за финансиска поддршка за спроведување на одредени активности во нивната општина, што ги реализираа во рамките на „Европската недела на урбана мобилност". Општина Велес доби поддршка за обезбедување на печатење на промотивни материјали, опрема за осум училишта за безбедност при

BNJVL-ja për pjesëmarrje në projekt, si dhe idetë inovative për projektet e dorëzuara komunale. Ajo theksoi se BNJVL-ja do të vazhdojë me mbështetjen e saj, sepse ajo është në dobi të pushtetit lokal dhe njëkohësisht është zbatim i konventave dhe rregullave evropiane në nivel lokal. U thekua se me këtë projekt, BNJVL-ja siguroi praktikat e mira të komunave në këtë sferë, të cilat do të mund t'i përdorin edhe autoritetet e tjera lokale, mundësoi trajnimin e administratës komunale për proceset e planifikimit mobil urban dhe krijon një bazë ekspertësh të cilët në të ardhmen do të mund t'i përkrahin komunat në këtë drejtim. Është me rëndësi të veçantë se komunat që morën mbështetje me "projektin" dhe filluan t'i shënojnë aktivitetet dhe të sigurojnë drejtime për përpilimin e dokumenteve dhe planeve strategjike të mobilitetit urban, do të mund më lehtë të sigurojnë mjete nga fondet evropiane që janë paraparë për implementimin e aktiviteteve të kësaj sfere, sepse gjatë aplikimit, njëri i kushteve të rëndësishme më së shpeshti është që komuna të ketë përgatitur një plan të mobilitetit urban.

U theksua se në kuadër të "projektit" së pari është trajnuar një staf ekspertësh, të cilin mund ta përdorin komunat për të marrë këshilla dhe se pesë pilot komunat: Manastiri, Kavadari, Kumanova, Ohri dhe Karposhi kanë marrë po ashtu shërbime këshillimi. Komuna e Velesit nuk ka kërkuar një mbështetje të këtillë sepse tashmë ka përpiluar një Plan për mobilitet të qëndrueshëm urban, i cili është miratuar nga Këshilli i komunës dhe është harmonizuar me standardet evropiane për përgatitjen e një lloji të këtillë të dokumenteve. Në thirrjen e publikuar për të konkurruar me projekte, komisioni i përzier i BNJVL-së dhe GIZ-it përzgjodhi komunat me rang më të lartë Ohri dhe Karposhi, të cilat morën mbështetje financiare për realizimin e tyre. Komuna e Karposhit ka siguruar vazhdimin e "rutës së gjelbër për biçikleta dhe këmbësorë", gjashtë trotinete elektrike dhe "druri solar" për mbushjen e skuterëve elektrikë dhe telefonave mobilë në Parkun e adrenalinës. Komuna e Ohrit ka siguruar nëntë lokacione për parkimin e biçikletave në territorin e saj dhe ka përmirësuar infrastrukturën e biçikletave. Të gjitha komunat kaluan nëpër procesin e planifikimit të mobilitetit urban përmes mbajtjes së trajnimeve dhe punëtorive publike, u mbështetën nga një ekspert dhe i qasën shënimit të qëllimeve dhe indikatorëve dhe identifikuan masat e PMQU-së, për përgatitjen e dokumenteve dhe planeve strategjike në këtë sferë.

Komunat e Manastirit dhe Velesit, në thirrjen shtesë publike të BNJVL-së, aplikuan për mbështetje financiare për zbatimin e aktiviteteve të caktuara në komunat e

возење на велосипед и ролери (шлемови и штитници за колена), материјали за украсување и боење на хоризонтална сигнализација и друго. Општина Битола, исто така доби поддршка за печатење на промотивен материјал, како и за изработка на две прокетни документации за обезбедување на пилот – изведба на велосипедска патека на сообраќајница во градот.

Во рамките на конференцијата, претставници од пилот општините говореа за активностите што ги презела општината во рамките на проектот, но и за други активности од оваа област. На конференцијата учествуваше и претставник од градот Скопје, кој ја презентираше реализацијата на низа активности кои произлегуваат и од Планот за одржлива урбана мобилност на градот.

Поддршка од ГИЗ за промоција на одржлива урбана мобилност во локалната власт

Реализацијата на проектот ,,Поддршка на единиците на локалната власт на Република Северна Македонија во промоција на одржлива урбана мобилност" што го имплементираше ЗЕЛС, беше поддржана од Германската агенција за меѓународен развој (GIZ). Во таа насока на свечената конференција беше поканет и Давид Оберхубер, директорот на Регионална канцеларија на ГИЗ, кој им се заблагодари на присутните за интересот што го покажуваат за подобрување на состојбата во урбаното и сообраќајното планирање и изрази задоволство од резултатите на општините и навременото имплементирање на предвидените активности. Тој истакна дека ГИЗ спроведува слични активности и во останатите земји во регионот и дека во иднина повторно ќе соработува со ЗЕЛС за поддршка на општините во нашата земја. Оберхубер и градоначалникот на Општина Карпош, Стефан Богоев, во насока на поддршка на заложбата за користење на алтернативни сообраќајни средства за превоз во урбаните средини, на конференцијата во ЗЕЛС, дојдоа со електрични тротинети. На конференцијата се обрати и Ана Петровска, државен секретар на Министерство за животна средина, која истакна дека и покрај тоа што Министерството нема надлежност во урбанистичкото планирање и

tyre që i realizuan në kuadër të "Javës evropiane të mobilitetit urban". Komuna e Velesit mori mbështetje për sigurimin e shtypjes së materialeve promovuese, pajisje për tetë shkolla për siguri gjatë vozitjes së biçikletave dhe patinave (helmeta dhe mbrojtës të gjurit), materiale për dekorim dhe ngjyrosje të sinjalizimit horizontal etj. Komuna e Manastirit po ashtu mori mbështetje për shtypjen e materialeve promovuese, si dhe për përpilimin e dy dokumentacioneve projektuese për sigurimin e pilot – përpilimit të shtegut të biçikletave në një rrugë të qytetit.

Në kuadër të konferencës, përfaqësues nga pilot komunat folën për aktivitetet që i kanë ndërmarrë në kuadër të projektit, por edhe për aktivitete të tjera të kësaj sfere. Në konferencë mori pjesë edhe një përfaqësues i Qytetit të Shkupit, i cili prezantoi realizimin e aktiviteteve që dalin nga Plani i mobilitetit të qëndrueshëm urban të qytetit.

Mbështetje nga GIZ-i për promovimin e mobilitetit të qëndrueshëm urban në pushtetin lokal

Realizimi i projektit "Mbështetje për njësitë e vetëqeverisjes lokale të Republikës së Maqedonisë së Veriut", që e zbatoi BNJVL-ja, u mbështet nga Agjencia Gjermane për Zhvillim Ndërkombëtar (GIZ). Në këtë drejtim, në konferencën solemne u ftua edhe David Oberhuber, drejtori i Zyrës rajonale të GIZ-it, i cili falënderoi të pranishmit për interesin që e tregojnë për përmirësimin e gjendjes në planifikimin urban dhe të trafikut dhe shprehu kënaqësinë e tij për rezultatet e komunave dhe implementimin me kohë të aktiviteteve të parapara. Ai theksoi se GIZ-i zbaton aktivitete të ngjashme edhe në vendet e tjera të rajonit dhe se në të ardhmen do të bashkëpunojë përsëri me BNJVL-në për mbështetjen e komunave në vendin tonë. Oberhuber dhe kryetari i Komunës së Karposhit, Stefan Bogoev, në drejtim të mbështetjes së zotimit për përdorimin e mjeteve alternative transportuese në mjediset urbane, erdhën në konferencën e BNJVL-së me trotinete elektrike.

Në konferencë u drejtua edhe Ana Petrovska, sekretare shtetërore e Ministrisë së Ambientit Jetësor, e cila theksoi se edhe pse Ministria nuk ka kompetencë në planifikimin urban dhe planifikimin e trafikut, megjithatë ata janë të lidhur drejtpërdrejt me zbatimin e masave për reduktimin e ndotjes së ambientit jetësor. Në këtë drejtim,

планирањето на сообраќајот, сепак се директно поврзани со примена на мерки за намалување на загадувањето на животната средина. Во таа насока, МЖСПП е координатор и на „Европската недела за урбана мобилност" во земјава и секоја година ги повикува општините да се приклучат со свои активности. Задоволна од активностите на ЗЕЛС и на општините изрази желба за идна заедничка поддршка на локалните власти во урбаната мобилност.

„Соларно дрво" во Општина Карпош

Присутните на крајот од конференцијата имаа можност да го посетат „соларното дрво", во Адреналинскиот парк во Општина Карпош и да видат како функционира. Всушност, „дрвото" работи исклучиво на обновлива сончева енергија и соларниот постамент има моќност од два киловати, со што им овозможува на граѓаните да ги полнат своите електрични тротинети и велосипеди, мобилни телефони и компјутери. Поставено е во рамки на т.н. „ Зелена рута" која е дополнета со уште два километри велосипедска патека и патека за ролери.

Што е оддржлива урбана мобилност ?

Урбаната мобилност претставува модел на оптимални трошоци и иновација, зголемување на удобноста на живеење на граѓаните, зголемена мобилност и достапност, подобрување на животната средина и здравјето на луѓето, донесување на одлуки поддржани од заинтересираните страни и граѓаните. Иницијативата за примена одржливо урбани мерки во општеството е широко застапена во Европската унија, и токму затоа Европската комисија одредува цела недела (од 16 до 22 септември) за поддршка за овој вид активности. Над три илјади градови и општини се вклучени во имплементација на одржливо урбани мерки со цел да се поттикне идно стратешко планирање кон правилен развој на сообраќајот, урбаното планирање, културата и удобност на живеење на граѓаните.

MAPH-ja është edhe koordinator i "Javës evropiane të mobilitetit urban" në vend dhe çdo vit u bën thirrje komunave për t'u bashkëngjitur me aktivitetet e tyre. E kënaqur nga aktivitetet e BNJVL-së dhe komunave, ajo shprehu dëshirë për mbështetje të ardhshme të përbashkët të autoriteteve lokale për mobilitetin urban.

"Druri solar" në Komunën e Karposhit

Të pranishmit në fund të konferencës patën mundësinë ta vizitojnë "drurin solar" në Parkun e adrenalinës në Komunën e Karposhit dhe ta shohin se si funksionon ai. Në fakt, "druri" punon vetëm me energjinë e ripërtëritshme diellore dhe postamenti solar ka fuqi prej dy kilovatësh, kështu që u mundëson qytetarëve t'i mbushin trotinetet dhe biçikletat e tyre elektrike, telefonat mobilë dhe kompjuterët. Ai është i vendosur në të ashtuquajturën "Ruta e gjelbër", e cila ka edhe një shteg për biçikleta në gjatësi prej dy kilometrash dhe një shteg për patina.

Çfarë është mobiliteti i qëndrueshëm urban?

Mobiliteti urban është një model i shpenzimeve optimale dhe inovacionit, rritjes së komoditetit të jetesës së qytetarëve, mobilitetit dhe qasjes së rritur, përmirësimit të mjedisit jetësor dhe shëndetit të njerëzve, marrjes së vendimeve të përkrahura nga palët dhe qytetarët e interesuar. Iniciativa për zbatimin e masave të qëndrueshme urbane në shoqëri zbatohet shumë në Bashkimin Evropian dhe për këtë shkak Komisioni Evropian cakton gjithë javën (prej 16 deri më 22 shtator) për përkrahjen e këtij lloji të aktiviteteve. Mbi tremijë qytete dhe komuna janë të përfshira në zbatimin e masave të qëndrueshme urbane, me qëllim që të nxitet planifikimi i ardhshëm strategjik për zhvillimin e drejtë të trafikut, planifikimin urban, kulturën dhe komoditetin e jetesës së qytetarëve.

ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

BASHKËSIA E NJËSIVE TË VETËQEVERISJES LOKALE TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT

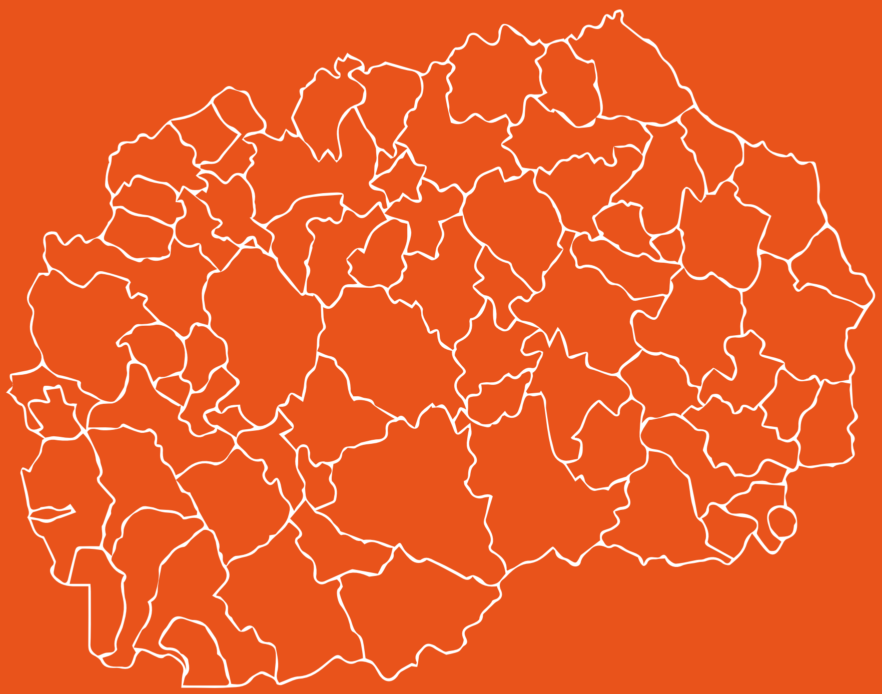

КОНТАКТ ИНФОРМАЦИИ

тел. +389 (0)2 30 99 033 | факс: +389 (0)2 30 61 994
ул. "Копенхагенска" бр. 5, п. фах 32, 1000 Скопје, Република Северна Македонија
contact@zels.org.mk | www.zels.org.mk

INFORMACIONE PËR KONTAKT:

tel. +389 (0)2 30 99 033 | faks: +389 (0)2 30 61 994
rr. "Kopenhagenska" nr. 5, F.P. 32, 1000 Shkup, Republika e Maqedonisë së Veriut
contact@zels.org.mk | www.zels.org.mk